

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE**

Culmina la tragedia del pueblo esloveno. El ejército nacional, después de su retirada, sentó sus reales en el campo de Vetrinj en Carintia (Austria). La región estaba bajo la administración inglesa. Los soldados eslovenos fueron inmediatamente desarmados y pocos días después se les prometió que se los conduciría a Italia. En efecto, los ingleses prepararon los medios de transporte, pero en vez de llevarlos hacia el sudoeste, fueron hacia el sudeste. En la frontera austriaco-yugoslava fueron entregados a los guerrilleros de Tito, cumpliéndose así con un anterior acuerdo secreto. Lo que ocurrió luego en los transportes y en los campos de prisioneros con los oficiales y soldados, supera toda imaginación. Salvo algunos jovencitos, que fueron separados y destinados a la "reeducación", los demás fueron despojados, golpeados, humillados, torturados con hambre y sed. Algunos fueron masacrados en el acto, y los restantes, desnudos y atados con alambre fueron ametrallados y arrojados a fosas comunes (en Teharje, en las grutas de Kras bajo el Krim y en los bosques de Kočevje). Esta matanza de 10.000 a 12.000 hombres y jóvenes supera numéricamente la matanza de los oficiales polacos en Katyn. Las fosas eslovenas son aún más trágicas, porque el pueblo esloveno es veinte veces menor que el polaco y diez mil personas significan más del 5% de la población total (en la Argentina correspondería a ello 100.000 personas). Fue el exterminio casi de una entera generación masculina.

Se mantuvo el imperio del terror. A los crímenes ocultos y a los continuos encarcelamientos se sumaron deportaciones masivas hacia los campamentos penales y de trabajos forzados y los "juicios" ante los "tribunales populares". El régimen comunista confiscó y, en parte, aniquiló todas las instituciones democráticas, se apropió de la prensa y de otros medios de difusión. El marxismo se convirtió en la única ideología permitida y el partido Comunista asumió el poder en forma exclusiva.

Prva naša dolžnost je, da ne smemo molčati o komunizmu, o njegovih zmotah in nevarnih ciljih. Papež zelo obsoja zaroto molka, ki mirno pusti, da komunistem skrivaj izpodkopava vero in krščansko kulturo. Molčati o komunizmu in njegovi nevarnosti je greh zoper Boga in bližnjega. Moramo govoriti, četudi bi nas nekateri ne marali poslušati ali bi nas zaradi tega preganjali ali nam s smrtjo grozili. Svojo od Boga naloženo dolžnost moramo storiti, da ne bomo pred večnim Sodnikom odgovorni za to, če bi zaradi našega molka duše zapadle brezboštvu.

Škof dr. Gregorij Rožman

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 55

JUNIJ 1988

Junija ne bomo pozabili!

Kolikor bolj se junij 1945 odmika v času, toliko bolj raste njegov pomen v naši zgodovini. V tistih strašnih junijskih dneh, pa še leta potem smo bili razboljeni od silne bolečine, ki jo je povzročil strašni zločin poboja slovenske domobranske vojske. Naravno je bilo, da smo se pobitih domobrancev spominjali predvsem z veliko žalostjo zaradi njihove krute in krivične smrti. Kdo je mogel razumeti, zakaj je moralo toliko naših najboljših ljudi tako končati! A kolikor bolj se junij 1945 odmika v času, bolj dobiva drugo razsežnost.

Mučena in pobita domobranska vojska, junija 45 navidezno uničena, vstaja pred nami ko svetel lik zmage in junaštva. Vedno bolj jasno vidimo, da so pravi zmagovalci junija 45 prav naši mrtvi junaki, pravi poraženci pa takratni navidezni zmagovalci, slovenski komunisti. To, kar živim domobrancem ni uspelo, je dosegla njihova krvava daritev junija 45. Potoki po nedolžnem prelite krvi v Kočevskem Rogu, Teharjah in drugod so z neizprosno močjo sprali lažno krinko z obraza slovenskega komunizma. Tisti, ki so imeli polna usta besed o svobodi, o socialni pravičnosti, o junaški borbi proti okupatorju, so pokazali svoj pravi obraz, ko so brez sodbe, na najbolj okruten način množično pomorili več kot 10.000 naših najboljših ljudi. Vse laži, ki so jih KP in OF pred revolucijo, med njo in po njej trosili med narod, je junij 45 za vselej razkrinkal. Samo bedak ali pokvarjenec še lahko verjame, da je komunizem lahko rešitev za posameznika ali za narod. Zgodovinsko dejstvo je, da so strahotno in

brezobzirno klali, ko se jim je ponudila za to priložnost, in upravičeno domnevamo, da bodo to spet ponovili, kadar se jim bo to zdelo potrebno in se jim bo spet ponudila prilika.

Junij 45 nima druge razlage, kot da je komunizem nekaj bistveno slabega, in zato nihče, komur je mar krščanske kulture, v nobeni stvari ne bo z njim sodeloval. Junij 45 ni bila taktična napaka ali neljub spodrseljaj. To je bila logična poteza komunistov, ki so hoteli oblast za vsako ceno, tudi za tako strašno kot je smrt 10.000 slovenskih mož in fantov. In najhujše pa je to, da je temu še danes tako.

Kar spomnimo se, kakšen odnos so zavzeli slovenski komunisti in njihovi sopoltniki do junijskega genocida: Najprej so ga dolga leta odločno tajili in na vse načine lagali o usodi izginulih domobrancev. Ko je resnica nezadržno udarjala na dan, so jim razne previde izjave njihovih sopoltnikov zelo prav prišle, da so dopustili počasno odkrivanje skrivnega zločina. V tisti čas spadajo lažnive izjave partijskih funkcionarjev, da je bilo justificiranih le nekaj stotin vojnih zločincev, o usodi drugih tisočev pa so dajali nejasne informacije.

Ko je resnica šele po 40 letih z vso silo bruhnila na dan, so se naredili, ko da se jih to ne tiče. Ni se zganilo eno sodišče in noben sodnik, ki bi pričel proces za razjasnitev tega strahotnega zločina, katerega direktni krivci so še danes na vladi. Kakšna pravica! Namesto da bi zločin raziskavali, so ga pričeli omalovaževati. Ko ga niso mogli zamolčati, so pričeli s prefinjeno propagando varati sebe in narod.

V tej poplavi obupnih poskusov, kako oprati krvave roke, se dobe tudi zlobne domneve, kot smo mogli pred kratkim brati v neki zamejski reviji, češ da bi najbrž domobranci prav tako ravnali, če bi zmagali. Kako reven poskus oprati junijski zločin!

Končno jim ni preostalo drugega kot propagirati na vse načine p o z a b o . Dema, v zamejstvu pa tudi med nami v emigraciji je polno volkov v ovčjih oblačilih, ki nam ob vsaki priložnosti tulijo od svojih partijskih pastirjev naročeno parolo: Pozabimo, kaj bi pogrevali stare stvari, bodimo vsi samo Slovenci, glejmo naprej, itd.

Mi vemo, kaj to pomeni! Namen te propagande je samo eden: Oprati nedolžno prelito kri z obraza slovenskega komunizma, da bo jutrišnji rod spet verjel partijskim geslom o svobodi, bratstvu, o socialni pravičnosti, itd. Z a t o ne smemo pozabiti junija 45, da se ne bo ponovil nad našim narodom v bodoče. Veže nas dolžnost zvestobe do naših pobitih domobrancev in ljubezen do naših potomcev, da vse storimo, da strašna šola junija 45 ne bo zaman. Kdor

Perth, 61

ljubi svoj narod, junija ne bo pozabil, pa tudi ne bo verjel nikomur, ki se prišteva k ideologiji in stranki, ki je dala ukaz za ta genocid. Junij je preizkusni kamen slovenske bodočnosti. Brez preiskave, obsojbe in obžalovanja junijskega zločina je govorjenje o narodni spravi le pesek v oči!

Za nas pa ostane junij mesec veselega upanja. Toliko po nedolžnem prelite krvi ne more ostati brez sadu. Narod, ki je bil vreden tako velike žrtve, ne more umreti. Iz junija raste naša vera v rešitev slovenskega naroda. Zato junija ne bomo pozabili!

Marjan Loboda

IN VENDAR — NEKOČ BO!

Jih bo prižigal tvoj sin,
ali tvojega vnuka vnuk,
toda nekoč — bo.
Svečka ob svečki.

Zlate jase sredi kočevskih gozdov,
svetli vbodljaji obrobjenih kraških jam,
bele trepetajoče groze dolenjskih dobrav —
nekoč bodo zagorele svečke,
sredi noči bo svetel dan
od Triglava do Kolpe,
od Trsta gor do Šentilja.

Ne za njih duše, ki so, kjer so,
ne za njih telesa, ki jih ni, kjer so bila,
(iz korenin so znova vzklili v svet,
kot rože enooke zrejo v nas,
kot veje stezajo roké do nas),
ne... svečke, v zvest spomin
na vsa ta dolga temna leta,
ko so bili nam luč.

Zorko Simčič

BOG GOVORI VRNJENEMU V MAJU

„Glej, sin, telesa, ki ti padlo je pod strelji,
ni več. Ni več sledov od žice krog zapestja,
ni več sledov, poglej, niti za žico...
...a ti si. In si tu ob Meni.

Vse ti je daleč zdaj: tvoj rod, še oče, mati,

zdaj sva le mídva, kot da sva samá.
A že ko v večnosti sva — in je torej čas —
povedal bom, kar slišati si želel spodaj:

Premnogi narodi — bili so in so šli.
Tvoj narod pa sedaj dosegel črno prst je,
ko, korenine večnosti, ste legli vanjo.

Zdaj ti prav vse je daleč, daleč, zdaj si srečen,
pa vendar ti povem: zaradi smrti tvoje
tvoj narod milost-kazen je dobil: bo večn.“

Zorko Simčič

KOČEVSKI ROG

Kol,
ogóljen kol,
s krvjo osóljen kol,
spran,
ožgan,
ko da od veka stoji
in ne more stran...

Trava
poležava
in ne raste več,
srna se tam ne pase več,
komaj tica seda nanj,
pa jo plaho podrobi drugam
in ne more pozabiti mesta,
kamor je sedla...

Steza in cesta:
a ogne se mu
človek in volk.
Molk
ko da je tu razklan
— a krik,
rešni krik
ne more nikamor.

Še krik,
rešni krik,

krvavo žareč krik navpik
— ko kol zabit v zemljó
in ne more nikamor.

Kam sega ta kol?
V jetra
zemljé?
Do kod se je zabol?
V srcé
nebes

Ah, saj je le kol,
navaden kol,
neotesan in grob;
in le veter,
kadar tuli v svoj rog,
pa še nanj zapiska
ko na votel zob...

Stanko Majcen

Ko bi le vedela, kje je ta griček,
ko bi le znala, kaj mi zvoni,
ko pa je gluho jelenje rogovje,
volk tuli v noč in medved molči.

Ko bi le vedela, kje je ta griček...
vem le, da zvezda nad njim stoji,
vem le, da Mati božja brezjanska
Jezuščka nad njim drži.

Stanko Majcen

Utrinjajoče se zvezde

Pot je ozka, stisnjena med bregove. Prek smrekovih brinčjev veje veter, narahlo, kakor da se boji iti naprej. Noči se. Zahod je rdeče pobarvan in v zraku leži neznanska teža, kakor da so se ustavile vse ure na svetu, kot da je v vsaki hiši mrlič in v vsaki veži za vrati pokrov od krste. Tu bel, tam črn. Nekam grenko diši med potjo. Po rožmarinu ali po smoli, nobeden od fantov ne more prav uganiti. Preveč so trudni, da bi ugibali, noge so jim težke, zapletajo se in klecajo.

„Moj Bog, zdaj je doma največ dela!

Kovačeva dva sta skupaj. Fronc in Cena.

„Ti je težko?“

Froncov glas je, kakor da prihaja iz podzemske jame.

Cena odkima. Žica je tako ostru, da žre prav do kosti. In straža je blizu.

Kolona gre za kolono, kakor da se ne mislijo nikjer ustaviti, kakor da morajo priti do krvave zarje, do onih visokih gora, ki so se zadrle v večerno nebo kakor grozeče pesti.

Zarja se barva vijoličasto, le še na robu je rahlo oranžasta.

Polahno se mrači, pot ne more iz soteske. Bregova se tiščita eden k drugemu, kakor da grozita zasuti sprevod. Hosta se gosti, z bregov diši po gnilem lesu in po mokrem mahu. Prav tiho nekje cur-

lja voda prek skale.

Fantje so tako žejni!

Da bi jo mogel vsak zajeti vsaj eno perišče.

Nič več.

Samo eno perišče za zadnjo uro.

Čez pot je planila srna in slišati je pokanje suhljadi v brdu.

Bregova sta pot tako stisnila, da se smreke z enega hriba s krošnjami skoraj dotikajo smrek z drugega hriba.

„Po dva in dva.“

Da bi mogli vsaj zapeti.

Tisto.

Gozdič je že zelen...

Za zadnjo uro.

Korakov skoraj ni slišati. Pot je nastlana z mokrim igličevjem. Kakor da je vsa gmajna zaklet grad, vsaka smreka steber.

Zdaj je že prav temno. Straže korakajo prav ob koloni.

Ne bo dolgo, ko bo vstal mesec.

Poslednjič za vasovanje.

S smrtjo.

„Na levo!“

Pot gre malo navzdol. Nekje spodaj mora biti kotlina, morda dolina z rožami, ki jih nihče nikoli ne potrga. Rastejo in segnijejo. Merda imajo srne čeznje svojo pot k studencu.

Morda r-stó za poslednji pušelj.

Spominčice.

Z bregov se vali noč kakor črn valjar, ki se ustavlja ob smrekah. Tema pred mesečino.

„V grob stopamo.“

To je glas Rožnikovega Lojza. Doma ima staro mater in pol grunta.

Pred seboj dober meter prsti, grob, ki bo morda prekratek za njegovo močno, veliko postavo.

Mesec vstaja. Ne vidijo ga, toda mesečina je predrla smrečje in pozlatila kaluže, ki stoje ob poti. Zrak med vejami je podoben pajčevini.

„Da bi vsaj dež šel, da bi lilo in da bi do kolen brodili v blatu,“ se spomni Kajžarjev Franc. V takile noči je tako težko umreti. „Nisem mislil, da bo tako prišlo.“

Franc ima doma dekle. Plevelnikovo Maričko.

„Morda ne bo hudega,“ se še drži upanje Bregarjevega Jaka.

„Kar iz glave si izbij take sagne. Poravnali nas bodo, boš videl.“

Pevčevega Petra nihče ne pripriča.

Kolona stopa navzdol. Obrazi, ki so bili pri belem dnevu bledi, so zdaj v mesečini svetli, zlati.

Navzdol, navzdol. Bregovi se oddaljujejo, dolina se širi.

Čedalje več neba je nad kolono.

Zvezde so gosté, komaj je prostora za mesec, ki se je pognal mednje.

„Na desno!“

Povelje je padlo kakor puščica, ki jo iztreli neznanec izza drevesa.

Kolona se okrene. Straže se gosté, koraki prvih postajajo krajši.

V srca plane poslednja misel. Na koso naslonjena stoji smrt na jasi.

Mesec je tako ledeno mrzla na baržunasti črnini, da boli, če pogledaš vanj.

Prva kolona se postavlja v red, straže sklenejo krog.

Jasna je dolga. Na južni strani rasto hrasti. Košati so in v mesečini videti kakor kralji Matjaži. Na severni strani je kameenje in brinje.

Zdaj mora nekaj priti. Tišina je tako težka, kakor da je vse ozračje iz železa.

Nekaj mladih bruhne v jok.

Potokarjev Vorenc, ki ima tri otroke, stoji, kot da je iz kamna. Oči ima uprte med zvezde. Saj mora priti čudež.

Čudeža ni.

Prva strojnica zalaja. Kakor pobesnel volk tuli v mesečino. Pr-

vih deset iz vrste klecne. Pre-
metavajo se, le dva mirno ležita
in samo trzata z nogami.

Potlej bruhne od vseh strani.
Kakor da se trgajo plazovi. Kro-
gle se sploščujejo ob kamenju,
kriki napolnjujejo jaso. Nekaj
preplašenih ptičev se dvigne iz
krošenj in se z zaspanimi sunki
zažene v grmovje.

Nad jaso plava duh po smodni-
ku in po krvi.

Utrinek!

Kakor blisk se zažene proti
tlom, naravnost na jaso.

Potokarjev Fronc še stoji in
strmi v nebo. Blazne oči zagorijo
telo se mu napne kakor lok in v
skoku je v brdu.

„Čudež, čudež, ljudje božji!“

Njegov blazni glas odmeva čez
jaso in pade v grapo kakor kamen.

Strojnica bruhne rafal za njim.
Fronc grabi za grmovjem, potlej
se nagiba in se počasi prevrne.
Vali se navzdol, vedno hitreje,
glava mu odskakuje od tal. Na
dnu obmiruje in strmi s stekle-
nimi očmi v mesečino.

Zvezde se utrinjajo. Šopi isker
prše nad gmajno, kakor da se je
sto raket zapodilo pod nebo in
zdaj onemoglo padajo nazaj. Med
nebom in zemljo ugasnejo, kakor
da nočejo gledati prizora pod se-
boj.

Strojnice tulijo. Pošastno od-
meva njih lajanje ob kamenju. Z
razprostrtimi rokami pada Kačar-
jev Matevž na obraz. Selanovemu
je rafal odprl lobanjo. Mesec sve-
ti na krvavo gmoto možganov.

Gruče se redčijo. Poslednji spa-
čeni obrazi čakajo na smrt.

Strojnice bruhajo. Neredko pa-
dajo strelji iz pištole. Zadnji je
Zoretov Matija. Dolgi lasje mu vi-
sijo na čelo, rahlo je sklonjen
nazaj in velike oči mu počivajo
na smrekovem brinclju. Kakor da
stoji in je od vekomaj, vkopan v
zemljo kakor steber. Ne premak-
ne se.

Mesec mu visi nad glavo kakor
velikanska svetilka. Utrinkov ni
več, noč je za hip temnejša.

Strojnice bruhajo že na redko,
kot da so se izlajale in ohripele.
Posamezni rafali še sikajo med
padle.

Zoretov Matija stoji.

Kakor steber.

Vidi, kako se strojnica obrača
proti njemu. Zdaj bo planila ogenj
iz ozkega žrela in smrt bo pove-
sila koso.

Matija še stoji.

Zadnji.

Strojnica ohripelo zalaja.

Matija še stoji.

Zdaj se nagiba. Naprej bo pa-
del.

S poslednjo močjo vrže glavo
nazaj.

Na hrbet pada.

Z rokami na prsih kakor na
parah.

Mesec mu sveti naravnost o-
braz.

Matija se smehlja.

Tega smehljaja mu nihče več
ne odvzame.

Matija se bo smehljal na veke.

Karel Mauser

Naše poslanstvo

(Nadaljevanje iz majske št. DŽ)

Poslanstvo je posredovanje vrednot našim bližnjim.

Zato naj bi bilo poslanstvo prisotno vedno v vsakem človeku. V izrednih razmerah pa poslanstvo oseb in skupnosti vidneje izstopa, ker je njegovo sprejetje težje, a prav zato je — vrednejše.

Da smemo govoriti o poslanstvu, potrebujemo:

— vere v vrednote, tako naravne kakor nadnaravne, kajti nadnarava počiva na naravi;

— vere v Boga, kajti če ni nikogar nad menoj, ni nikogar, ki

bi me poslal, in nikogar, komur bi bil odgovoren;

— zaupanja vase, pa v moč resnice in v božjo pomoč, ker ta bo tudi omejenim lastnim naporom dala prepričevalnost;

— upanja v dobroto bližnjega; kajti tudi slab človek nikdar ne izgubi vse svoje dobrote;

— ljubezni do sebe in do svojih rojakov, ki preživljajo obdobje težkih preskušenj;

— ljubezni do Stvarnika, ki hoče, da se nesebično razdajam.

Vsak človek ima svoje osebno poslanstvo, vsakdo ga vrši na svoj način, a v nekaterih točkah se naša osebna poslanstva stikajo, to je v žarišču naših temeljnih vrednot: narodnosti in vere.

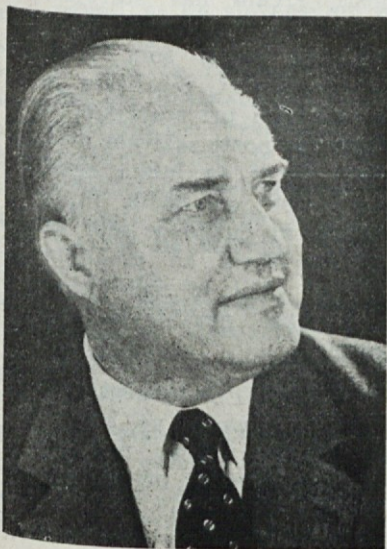
Tudi za posredovanje najvišjih vrednot se moramo posluževati naravnih sredstev.

Resnico posredujemo — s poznanjem krščanskega nauka; — s poznanjem naše zgodovine; — s poznanjem razmer; — z molitvijo.

Za vse to potrebujemo besed. Resnico posredujemo predvsem s svojim jezikom.

Tako je slovenščina merilo našega poslanstva.

Rastemo v slovenstvu in vršimo svojo nalogo v narodu s slovenščino, ki je naš jezik. Ta je-

zik je bil zaupan nam in edino-
le nam kot dar, da ga uporab-
ljamo, razvijamo, krasimo in bo-
gatimo ter z njim sooblikujemo
sebe in svoje potomce.

Jezik, ki ga še nerojeni otrok
poslušča v telesu slovenske ma-
tere, oblikuje v njem slovenski
način čutenja prav od trenutka
spočetja...

V slovenščini se stikajo narav-
na in nadnaravna sredstva za
narodov prerod, se stapljata slo-
venska preteklost in prihodnost
z večnostjo, s katero smo pove-
zani z besedo molitve.

**Kaj smo ohranili, kaj zapravi-
li, kaj moremo posredovati?**

Stojimo na dolgi poti zdomske-
ga poslanstva in se odločamo za
nadaljnjo smer. Kaj so naše krep-
ke, kaj šibke točke?

Družina. Še je trdna. Kljub
okolju ločitev ni masovno vdr-
la med nas. Starši se zavedajo
dolžnosti do otrok. Številne dru-
žine pričajo o tem. Čut vzajem-
nosti med družinami je živ. Bo-
lezen, nesreča in smrt so priče
skritih vezi, ki nas povezujejo
pod površino vsakdanjih skrbi.
Vendar tudi v naše družine vdi-
ra duh komodnosti. Družinsko
tradicijo zamenjujejo družbene
razvade. Vedno manj je pogo-
vora o vrednotah in vedno več
o denarju. Potrošništvo, videz,
povprečnost, želja, da bi z denar-
jem odkupili svojo osebno od-
govornost, vse to prodira tudi
med nas.

Otroci. Drže se družine. Zau-
pajo staršem, kar je v sodobnem
svetu redkost. Drže skupaj. Ve-
čina je iskreno verna. Ni samo-
morov ne drogadiktov. Trenja
med generacijami ne presegajo
naravnih mej. A velikokrat n-
spoštovanja do preteklosti svo-
jega rodu, ni dovolj smisla za
žrtve, ki so nujno povezane z
vrednotami. Morda pa tak smi-
sel med mladimi je, a ga nihče
ne zna prav vžgati, najti nagib-
ov in usmeriti? Morda v njih
tli zanimanje za preteklost in za
poslanstvo, pa starejši premalo
zaupamo v idealizem naših last-
nih otrok? Ne upamo se zahte-
vati od mladih, pa jih s tem v
resnici ponižujemo.

Morda so mladi, ki ne govore
slovensko, ki nimajo razumeva-
nja za prostovoljno delo v skup-
nosti, zrcalo nas starejših, ne
takih kot smo bili, marveč ta-
kih kot danes smo. Kvaliteto
požrtvovalnost, idealizem je tre-
ba oživljati pri starejših, da bo-
do te lastnosti zaživele med mla-
dino. Sicer se lahko zgodi, da
bodo tisti od naših fanfov in
deklet, ki čutijo v sebi klic po
višjih vzorih in globljem živ-
ljenju, odšli iz naše srede za-
radi naše nezahtevne povpreč-
nosti.

Politična miselnost. Čeprav
morda večina ne ve, kako naj bi
v danih razmerah politično de-
lovala, je zavest pripadnosti „po-
litični emigraciji“ prisotna. Vi-
soka pa je zavest, da je treba

delovati „za skupno blaginjo“, ne da bi se morda zavedali, da je prav to bistvo politične miselnosti. A vendar se slišijo tudi med nami že glasovi, da je skupno blaginjo mogoče „plačati“. Če bi krenili v to smer, bi naša družbena zavest kmalu prepustila mesto — trgovini. Skupnost, ki živi za slovenstvo, bi se v takem primeru pričela razkrajati v rokah posameznikov, ki bi hoteli živeti — od slovenstva.

Kulturno delovanje. Tisk, revije, prireditve se trudijo za kvaliteto. Navadno so cilji visoko zastavljeni in nadpovprečno izvršeni. Vendar kakovost nekaterih, posebno mladinskih prireditvev upada. Ni mentorstva, ki bi stalno in vztrajno šolalo mlade talente. Kjer je napor, je kvaliteta, in tam je prisotna lepa slovenščina. Kjer postaja napor odveč, ni ne slovenščine ne kvalitete. Vzgojiteljski naraščaj je. A tudi ta raste iz okolja, kjer čut za kvaliteto upada, kjer je spoštovanje osebnega življenja majhno. Zato je pri nekaterih vrednotenju slovenščine le še na stopnji folklorne zanimivosti in ne več na moralni višini osebne vrednote.

A vendar kot celota še izstopamo v slovenskem kulturnem prostoru do take mere, da nas drugi deli Slovenije zavidajo.

Versko življenje. Težko je presojati globino verskega življenja. Vendar „po njih sadovih jih boste spoznali.“ Ne bi bilo sadov

brez vere. A globlja vera bi ime-la brez dvoma še lepše sadove. Živimo sredi protiverskega okolja. Vztrajamo. A rasli bomo tudi tu le, če bomo pognali korenine na globoko.

Tako je danes, a kaj bo jutri?

Prihajamo v obdobje novih preskušanj.

Ko smo se naselili v Argentini, smo se znašli v okolju, ki ni bilo nasprotno našim pogledom na svet.

Imeli smo trdno vero, visoko kulturno stopnjo, kmalu pa tudi višjo strokovno usposobljenost od večine domačega prebivalstva. Od tod večja osebna in skupinska samozavest.

Naši tedanji voditelji, kot g. Miloš Stare in msgr. Anton Orehar, so nas vodili po poteh, ki so bile preskušene v domovini. Tradicija je bila dovolj močna, da je pri tem lajšala delo.

Vendar miselnost krog nas se je v zadnjih letih spremenila bolj kot prej v stoletju.

Strpno, tradicionalno argentinsko krščanstvo se umika pred napadalnim agnosticizmom (brezverstvom), ki z načelnim zavračanjem vsake morale razkrajja vse vrednote. Če so dosedanje slovenske generacije s prihodom v Argentino spremenile kraj bivanja, so vendarle lahko ohranjale svoje vrednotenje in mišljenje. Prihajajoča doba pa bo napadla tudi med nami prav srčiko naše bitnosti, to je smisel za duhovnost

in čut za resnico. Materialistična ugodnost, družbeno prilagajanje, neodgovornost in relativizem bodo vedno ostrejši sovražniki tudi našega krščanstva in našega slovenstva, podobno kot se to dogaja že dolgo drugod, posebno še na slovenski zemlji.

Z izgubljanjem slovenstva med nami ne trpi le naš narod. Največjo škodo trpi človek sam, ki bi svoj narod zavrgel. Nastopil bi pot odmetavanja vrednot v upanju na ugodnejše, manj naporno in manj odgovorno življenje. A ko človek prične odmetavati vrednote, ne neha, dokler ni odvrzel zadnje. Zato ko vzgajamo naše mlade za katoliško slovenstvo, jih rešujemo istočasno za človeški rod in za večnost.

Generacija, ki prihaja, bo bila svoj boj na drugačne načine in na drugih področjih, vendar na istih temeljih in za iste vrednote kot njih dedje.

Uspešen boj za dobro, sveto in resnično je mogoč le iz globokih korenin v smeri visokih vrednot.

Odtod potreba po temeljitosti, globini in zvestobi. V praksi pomeni to kvaliteto na poklicnem in kulturnem področju, jasnost v verskih in družbenih odločitvah, pa ljubezen do ljudi v najglobljem, krščanskem pomenu besede.

Kot vedno bo tudi v bodoče slovenska družina osnovna celica osebnega in narodnega življenja, pa tudi naravno središče odpora in kljubovanja svetu. Očetje in

matere so osnova Cerkve in naroda tudi zdomstvu.

Organizirana skpnost pa naj bo družinam pri tej nalogi opora. Organizacije so kot obzidje, a branilec je vedno človek. Življenje je v osebah; te dajejo organizacijam vsebino in smisel.

Tudi napade materialističnega agnosticizma (ki ne prizna duhovnosti) in anarhičnega relativizma (ki ne prizna ne reda in ne resnice) bomo slej ko prej premagali, če bomo poznali nevarnost in zadosti ljubili — svoje.

Če bomo zastonj dajali, ker smo zastonj prejeli.

Če bomo bolj zaupali sili ljubezni, kot sili videza in javnega mnenja.

Če bomo živeli in delali iz spoznanja, kaj je prav, in ne bomo reagirali le na kritike in na pohvale.

„Kaj bodo rekli“, „kaj bodo napisali o nas“, je smrt samostojnosti, je konec brezpogojne zvestobe vrednotam. Ko človek podredi svoje vedenje drugim sodbam in ne le svoji vesti, preneha biti v družbi samostojen „subjekt“ in postane „trs, ki ga veter maže“.

Življenje je neprestan boj za dobro.

Božje kraljestvo „silo trpi“ in le močni ga dosežejo. Nič dobrega ni dosegljivo z lahkoto, ne v nas ne zunaj nas. Človek se mora za vrednote truditi in jih nenehoma — osvajati.

To je usoda vsakega kristjana in slovenskega katoličana še posebej.

Zavest, da se ne borimo le zase, da vršimo pri tem božje poslanstvo v svetu in v svojem narodu, daje naporom še večji smisel.

Ima naše delo res smisel?

Vera nas uči, da je tako.

Naša vest nam to potrjuje.

Pa tudi rojaki iz Slovenije sporočajo isto. Kličejo nam, naj ostanemo „subjekt“ v slovenskem narodnem občestvu; pomeni, naj ohranjamo lastna stališča, samostojne poglede, naj živimo iz svojih korenin, naj pričamo svojo resnico, naj vztrajamo še naprej, pa najsi bo „prilичno ali neprilичno“.

Na vprašanje, kaj lahko storimo zanje, nam odgovarjajo: Dovolj je, da ste!

Dovolj je, da smo. A „bomo“ le, če bomo „to, kar moramo bi-

ti“. Pomeni, naj iz slovenskih korenin raste le pokončno slovenstvo in iz vrst politične emigracije le samozavesten, svodoljuben in z vzajemnostjo prežet slovenski rod.

Zvestoba poslanstvu nam zagotavlja tudi našo bit, kajti brezsmiselno življenje resnično nima smisla. Če izgubimo svoj smisel, stojimo korak pred samomorom. To drži za osebo in za skupnost. Tudi za našo.

Dovolj je, da smo. To pomeni vzdržati, kar ni lahko.

Dovolj je, da smo. To pomeni rasti, kar je naporno, pa tudi veličastno.

Dovolj je, da smo, da smo samostojne osebe in samozavestna skupnost, da to svojo samobitnost strastno branimo, ker vemo, da moramo biti še naprej nosilci vrednot.

Zato „smo in bomo“, z božjo pomočjo.

Medobje, 1-2, XXIII-1987

V Buenos Airesu je izšla nova številka te kulturne revije. Poezija in proza: Jože Cukale, Himna sv. Trojici; Dolores Tersegas, Tri jesenske pesmi; Vinko Rode, Deltaši; France Papež, Povojne pesmi; Andrej Rot, Anamnesis; Tine Kovačič, Lokvanjev cvet.

Dramatika: Marko Kremžar, Živi in mrtvi bratje.

Razprave in eseji: Vinko Brumen, Filozofski premišljaji IV.; France Papež, Življenje, posvečeno umet-

nosti; Vladimir Kos, Enačba med bodočnostjo Slovencev in izvenevropskimi slovenskimi občestvi; Tomaž Simčič, Pogled iz Trsta na slovensko problematiko; Tone Brulc, Posodobljeni Primož Trubar.

Zapisi: A. Jantar, Razmišljanje o Kosovi opredelitvi filozofije.

Kronika: Tone Brulc, Poročilo o izidu natečaja za leto 1986. V kasetljanščini: Gregor Papež, Traducciones de nuestra poesía. Ilustracije: Iz krstne predstave Kremžarjeve drame Živi in mrtvi bratje.

Uredil France Papež.

S Prešernom pod Južnim križem

Iz predavanja univ. prof. dr. Andreja Finka na 22. študijskih dneh
Draga '87 5. septembra 1987.

Drago Jančar pravi v 57. številki Nove revije sledeče (str. 228): „Ko bo objektivni raziskovalec nekoč v prihodnosti pisal zgodovino slovenskega eksila, se bo moral temeljito ukvarjati z nenavadnim pojavom: s slovensko argentinsko enklavo. S tistimi petnajst tisoči, ki so odšli leta petinštirideset s Koroške. Ugotovil bo, da jih je

bilo štirideset let pozneje še zmeraj isto število, ali le neznatno manj, zakaj tudi njihovi otroci so vsi govorili slovensko in se čutili Slovence... Samoslovenstvo se je tam izkazalo za mogoč in čvrst temelj obstoja neke človeške skupnosti. To samoslovenstvo je utemeljeno na tragičnosti, na žrtvah, na trpljenju, na dvanajst ti-

Od leve; Marij Maver, dr. Rudolf Sussel in dr. Andrej Fink.

soč mrtvih, ki so jih brezumno pobili njihovi bratje. Tesno zvezana s krščanstvom in svojim kulturnim izročilom je povojna argentinska slovenska skupnost slovenstvo resnično vzpostavila kot religijo: spomin na trpljenje in smrt 12 tisoč domobrancev zavezuje na iracionalen način.“

Ta odstavek je kljub racionalni izdelavi ganljiv, ker je zelo blizu jedra in resničnosti. Krščanstvo, samoslovenstvo, kulturno izročilo, tragičnost, poboj 12 tisoč domobrancev resnično zavezuje. Samo nekoliko bi dopolnil Jančarja. Jaz bi tudi dejal, da zavezuje iracionalno, vendar z racionalno podlago. Ne gre za prazno čustvovanje, ki se lahko jutri zaradi oddaljenosti v času razblini ali ohladi kot v italijanskem reku: Daleč od oči — daleč od srca. Ne. Gre za prepričanje, da je bil domobranski boj in boj drugih protikomunističnih borcev kljub svoji tragičnosti v jedru pravičen in to tudi v očeh mlajše zdomske generacije. Šele po tem racionalnem spoznanju in prepričanju nastopi iracionalna plat, ki je ne tajimo, in je res tudi močno prisotna, saj je vendar naravna.

Zakaj je naše samoslovenstvo utemeljeno na tragičnosti in na poboj 12 tisočev? In zakaj je pravzaprav ta tragičnost danes za nas element slovenstva?

Smisel neprestane navzočnosti teh žrtev je ohranjanje tiste vezi z živo zgodovino, ki jo mi kot del

naroda v svobodi vedno znova vzpostavljamo. Vse to je za nas seme za nadaljnjo rast. Mi v zdomstvu in vsi tisti, ki to hočejo sprejeti, smo prejeli od vseh padlih za slovensko in krščansko stvar bogato dediščino, ki jo ne samo čuvamo in gojimo, temveč jo tudi vsak dan obnavljamo in aktivno nadaljujemo v današnjih okolinostih. Nemogoče bi bilo namreč misliti, da se je z njihovo smrtjo vse končalo. Dogajanja in pisanja zadnjih let in mesecev kažejo ravno nasprotno. Njihova smrt je začetek še močnejšega prizadevanja za svobodo našega naroda. Zato tragedija poboja tisočev ni samo predmet občasnege spomina in poveličevanj. Njihov genocid je svoje vrste milost, duhovna sila je, ki se pretaka po narodovem telesu in se ponuja, da jo vsi uporabimo. Ta tragedija ni samo vedno bolj oddaljena preteklost, ampak je brez dvoma ena najmočnejših korenin za prihodnost. Zgodovinska nit od takrat vodi vse do danes in še naprej.

Posebno naša zdomska skupina, ki živi v svobodi, z njo pa tudi mnogi Slovenci po svetu, in tudi doma se zavedamo, da izhajamo iz boja za slovensko svobodo, iz mučeništva deset tisočev. Vsi smo njih dediči, torej v današnjih okoliščinah nadaljevalci tistega, kar so oni začeli. V zdomstvu branimo njihovo čast, ki jim je bila uradno odvzeta.

Njihov lik pa zažari tudi iz nasprotja, ki se nam kaže ob opa-

zovanju sedanjega stanja v domovini. Znaki vsestranskega razkroja družbe kažejo, kaj so znali ustvariti zmagovavci in kakšne vrednote so jih ves čas vodile. Opažamo vedno hitrejši razkroj komunistične jugoslovanske umetne tvorbe. Ta razkroj je danes že tako globok in viden, da ga verjetno nihče ne bo mogel tajiti. Vse uha-ja iz rok. Ideologijo so spremenili v nekaj hibridnega, ki niti z njihovega ideološkega zorišča ne more ničesar roditi, ker je izneverjena svojim principom. Samoupravni sistem, ki je do sedaj veljal doma in po svetu kot čudovit primer iznajdljivosti, je sedaj dokončno pokazal svojo praznino. Edino, kar je ljudem še ostajalo, relativno blagostanje, stoječe na najbolj grobem materializmu, je tudi sedaj vzelo slovo iz jugoslovanskega samoupravnega raja in tudi v tem pahnilo vse v brezizhodnost. Nič jim več ne ostaja razen praznine, duhovne od vedno, zdaj pa še materialne. Od tod do novega obupa je pot kratka. Tudi če bi človek ne poznal tistih, ki so se leninistični revoluciji uprli, bi iz ocenjevanja dosedanjih in današnjih razmer v Sloveniji uvidel, da so se gotovo morali bojevati in umirati za kaj boljšega.

Nekatere, ki dobro v srcu mislijo, moti okvir domobranskega boja. Razmere so bile pač take, kot so se namerile. Ni jih izbiralo svobodoljubno slovensko ljudstvo. Bile so mu vsiljene. Okoli-

ščine pa pogojujejo. Kateri zgodovinski dogodek ni bil pogojen po okoliščinah? Okoliščine se vedno vrivajo in kazijo celotno sliko, da ni nobena podoba tako čista, kot bi po namenu morala biti. To je stalnica zgodovinskih dogodkov. Objektivnega ocenjevalca zgodovine okoliščine domobranskega boja ne smejo motiti bolj kot so motile domobrance same. Važno je pri vsem jedro, ki je bilo: ljubezen do domovine, do nje svobode, do domačega kraja, do bodočega življenja, ki si ga je vsak upravičeno obetal po svojih načrtih zasebno in narodno. To jedro je, bolj ali manj posrečeno, sintetizirano v geslu: Mati — domovina — Bog! Mati — hoteč s tem označiti, čeprav z eno samo besedo, vse bogastvo domačega izročila; domovina — domovina takrat, domovina jutri, z vsemi težavami, željami in prizadevanji za najboljšo usodo slovenskemu narodu. In Bog — večni, nesmrtni, dobri, pravični!

Nameni borcev in njihovega boja so bili najčistejši. Zato so najprej segli po svojem skritem orožju. S težkim srcem so pa v največji sili pozneje morali seči tudi po orožju osovraženega okupatorja, čigar vojaška moč je na svetovnih bojiščih bila že v zatonu, zato, da sebe in svoje ohranijo pred neposredno nevarnostjo, ki je nastala na notranji fronti zaradi sprožitve komunistične boljše revolucije.

Pravim, da so segli po okupa-

torjevem orožju, ne, da so se bojevali zanj. Orožje in denar pri uporabi ne poznata narodnosti. Orožje katere koli narodnosti in izvora lahko ubije kogarkoli. Tega so se zavedali partizani, ko so z italijanskim topništvo, ki so mu služili italijanski topničarji, porušili in zavzeli Grčarice in Turjak. Prav tako, ko so rade volje sprejemali in uporabljali orožje in opremo, ki so jim jo s padali odmetavali Angleži, osovraženi kapitalistični imperialisti, proti katerim so še tik pred napadom na Jugoslavijo propagirali z najhujšimi vzdevki. Sicer je pa okupator vaškim strazarjem in pozneje domobrancem dajal orožje po kapljicah zaradi nezaupanja, ker je vedel za njihovo protinemško razpoloženje. Vedno se je bal, da bi se domobranska vojska v danem trenutku ne obrnila proti njemu, kot se je ob 3. maju 1945.

O protinemškem in pro-zavezniškem razpoloženju lahko priča vsak preostali domobranec. Zaradi zvez z zavezniki so Nemci preganjali in pošiljali v koncentracijska taborišča tudi najvišje domobranske oficirje. Nasprot no je pa komunistična partija izbirala okoliščine ter jih izrabljala tako, da je lahko vsak njen nasprotnik bil označen za izdajalca. V edinstveni težki situaciji je obračala jadra tako, da je vsako besedo ali dejanje, dobro ali slabo, svoje ali drugih, obrnila v svojo korist, ne glede na koristi naroda. Vse, kar

ni zraslo na njenem zeljniku, je bilo umazano. Izzivala je ter izzivala odgovor v tistih razmerah tako, da je vsak morebitni nasprotnik bil v položaju, ki ga ponazoruje izrek: Aut vinco — aut vincor, semper maculor. Naj zmagaš ali propadeš, vedno moraš ostati umazan. Makiavelistično gledanje bi sicer z navdušenjem in občudovanjem ocenjevalo to ravnanje kot višek politične spretnosti. Res je tako. Toda če sprejmemo nemoralno v tem, zakaj naj bi bili strogi moralisti, ko označujemo nasprotno stran z vzdevki najhujše človeške in narodne propalosti?

Če bi se svobodoljubni Slovenci takrat ozirali na tako kleščno dialektiko, bi ostali na mestu hromi, nemi, brez moči in bi dopuščali, da jih brez odpora vklepa sistem totalitarne tiranije. V obupu so takrat prijeli, kar je bilo bolj pri roki. Okoliščine, kot rečeno, niso sami izbirali, možnosti tudi ne. Torej se jim to ne more očitati. Ker smo poštene, pravimo, da je sicer treba razčistiti dejstva in objektivno priznati tudi kake stvarne napake. Kdo jih nima? Mar jih nima komunistična partija, ki v svoji vsevednosti vse od začetka revolucije do danes baje ni zagrešila nobene napake?

Glede zmagovitosti NOBa naj bo pa tudi povedano, da je že prej na terenu ni bilo in bi zmage ne bilo tudi ne po končani vojni, če bi ne bilo Jalte. V jaltskih dogovorih je bila zapečaten usoda

Slovenije za teh preteklih 42 let in še za naprej. Brez blagoslova „velikih“ bi komunistična partija nikoli ne prišla na oblast. Za to odločitev pa seveda ni odgovoren samo Stalin, ampak tudi Roosevelt, nekoliko manj Churchill (čeprav so bili Angleži izročitelji domobrancev Titu za pomor). Vsa uspešnost NOB^a je torej v mednarodnih potezah vele-sil.

Poznejši dogodki v teh štirih desetletjih kažejo na načrt še izpred časa Jalte, ki se pa postopoma uresničuje in dobiva vedno jasnejšo obliko. Razkriva se jedro tega načrta, ki naj bi bilo razkristjanjenje, razčlovečenje in razvrednotenje vsega. Samo snov naj bi ostala. Duh naj bo izrinjen iz zasebnega in posebno še iz javnega življenja. Nimam tukaj priložnosti, da bi to široko razvil. Kdor more, naj razume. A da zakrožim misel, naj dodam, da so se protikomunistični borci že takrat zavzemali za red, v narodnem in svetovnem okviru, kjer bi bile duhovne vrednote navzoče in spoštovane, brez vsakega „ideološkega ekskluzivizma“. Naj v zvezi s tem tudi na kratko dodam, da smo zdovski Slovenci, pa ne samo argentinski, prav zato, ker ljubimo Boga, svobodo in domovino, neizprosni nasprotniki komunizma v vseh njegovih enačicah, ker je v bistvu brezbožen, usužnjujoč in breznaroden. Naše stališče nasproti komunizmu izhaja iz dejavne zavzetosti za vse

tiste najvišje vrednote, ki jih komunizem napada in uničuje. S tem naj nihče ne misli, da nas zaradi te usmerjenosti lahko simplicitično vtakne v kak drug naspnoten koš. Ker sprejemamo krščanski svetovni nazor, nujno odklanjamo vsako miselnost, ki bi zanimala duhovnost in presežni cilj človeka, pa naj bo to filozofski liberalizem ali katerakoli varianta svobodornega desničarstva.

Kot pravi Spomenka Hribar (NR, št. 43-44, str. 1593) — „ostaja vprašanje: Čemu se z vsemi temi stvarmi ukvarjati? Zakaj se ne bi raje preprosto usmerili v prihodnost, jo programirali, razmišljali o njej, ali, če hočete, sanjali? Zato, ker menim, da sedanjosti ni mogoče razumeti brez preteklosti in brez razumevanja sedanjosti tudi ni mogoče načrtovati v prihodnost. Današnjega ideološkega ekskluzivizma brez preteklega ni mogoče razumeti, saj le-ta uporablja celo iste termine in sintagme: sovražnik, reakcija, kontrarevolucija itd. Narod, ki ne ve za 'napake' v preteklosti in ki v tem smislu 'izgubi spomin', je morda obsojen, da napake, ki jih je storil sam nad seboj že nekoč prej, kdaj v prihodnosti ponovi. Narod brez zgodovinskega spomina je, kakor da bi imel očala z zatemnjenimi lečami, in kar vidi v sedanjosti ali bodočnosti, je 'obarvano' po tej 'pozabi'."

Izjava o kulturi

II. katoliškega shoda Slovencev v Argentini

1. Slovensko **kulturno** prizadevanje v Argentini naj temelji na krščanskem svetovnem nazoru in na ljubezni do slovenstva.

2. Slovenske družine in vsa organizirana slovenska skupnost naj budno čujejo nad slovenskim kulturnim zakladom: slovenskim jezikom.

3. Slovenski otroci, v Argentini rojeni, naj iz ljubezni do svojega in svojih staršev slovenstva z veseljem gojijo slovenske kulturne vrednote.

4. Slovenski mladi naj težijo za u-

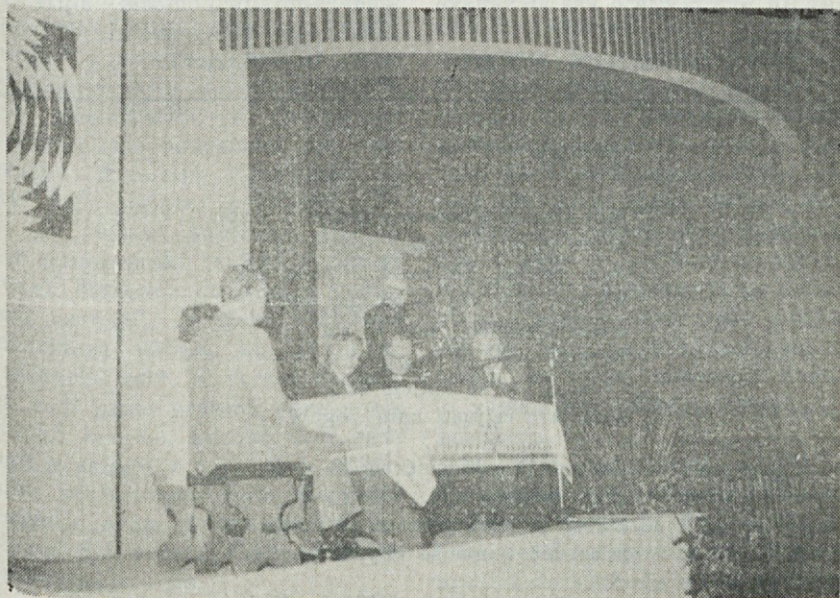
stanavljanjem slovenskih družin, ki so v prvi vrsti poročstvo za ohranjanje slovenstva v Argentini.

5. Slovenski šolski tečaji naj teže po visoki kvaliteti. Njih cilj naj bo, da bi vsaj vsak slovenski izobraženec znal slovensko ne le govoriti, ampak tudi pisati.

Naj se ustanovi slovenski učiteljski tečaj za pripravljanje vedno novih slovenskih učnih moči.

Dovolj slovenske študirajoče mladine naj se posveča humanistične-

Izjavo o kulturi je na shodu prebral predsednik SKA Ladislav Lenček CM.

mu izobraževanju, ki je temelj krščanskemu slovenstvu v Argentini.

6. Mlademu rodu je treba pomagati, da se poveže s svobodoljubno slovensko mladino v drugih deželah in tudi s tistimi mladimi v domovini, ki se tam trudijo za rast krščanskih vrednot v narodu.

7. V življenju mladinskih organizacij naj se upošteva prava lestvica vrednot: najprej versko - moralna vzgoja in slovenska kultura, potem šport in telesna vzgoja in končno razvedrilo in zabava, ki naj bo tudi kolikor mogoče v slovenskem duhu.

8. Odgovorni v slovenskem organiziranem življenju naj skrbijo za slovenski pogovorni jezik in za predvsem slovenski program prirediteljev.

9. „Slovenski dnevi“ naj zadobe izraz celotnega slovenstva v Argentini in naj jih pripravljajo vse slovenske organizacije.

10. Slovenska skupnost v Argen-

tini naj se prizadeva za primerno navzočnost v argentinskih družbenih občinah.

11. „Slovenska kulturna akcija“ s sedežem v Argentini, a z delokrogom med vsemi slovenskimi izseljenci v svetu, tudi argentinskimi, naj bo slovenski skupnosti v Argentini posebno pri srcu.

Njej v gmotno oporo naj se ustanovi „Slovenski kulturni sklad“, v katerega naj z veseljem prispevajo gospodarsko močnejši rojaki.

12. Ker je slovensko izseljenstvo sploh brez slovenske krščanske usmerjene družinske revije, naj se za nje ustanovitev in izdajanje še posebej zanima slovenska izseljenska skupnost v Argentini.

13. Naj se v Argentini organizira skupna slovenska pisarna, ki naj z modernimi pripomočki služi vsem Slovincem v Argentini, drugod po svetu in v domovini.

EPITAF

Moj Bog, kaj nam vse pod zemljo spi,
hčere in sinovi, trpek rod:
kam pogled jim meri, v naše dni
ali tja, kjer vse je en sam pot?
Križem-kražem, sem in tja
bliskali smo ko bogovi
— zdaj, ko se majejo tla,
kam stre čeljusti nam, rogovi?

Tu pa spi mladenič tih in plah,
čaka na vstajenje,
z roso je odet, poslan na mah,
misel-nič, samo še koprnenje.

Stanko Majcen

Ustavne spremembe in človekove pravice

Izjava Komisije Pravičnost in mir pri Slovenski pokrajinski škofovski konferenci

Glede na to, da poteka široka razprava o ustavnih spremembah in je slovenska javnost različno sprejela in razumela izjavo Komisije Pravičnost in mir z dne 25. junija 1987, ima ta Komisija za potrebno, da še enkrat natančno opredeli svoja stališča.

1. Splošna moralna načela o svobodnih in pravičnih družbenih odnosih vežejo vse ljudi, zato imajo vsi ljudje brez izjeme tudi pravico in celo dolžnost, da v luči teh načel razpravljajo o okoliščinah, v katerih živijo, in si z vsemi moralno dovoljenimi sredstvi prizadevajo za njihovo izboljšanje. To pravico in dolžnost imajo tudi verniki kot skupnost in kot posamezniki, ki povrh še predstavljajo pomemben del naše družbe. Komisija Pravičnost in mir hoče najprej prispevati, da bi se verniki katoliške Cerkve kot posamezniki in kot skupnost svojih dolžnosti do družbe vedno bolj zavedali, in sicer s tistega moralnega vidika, ki izhaja iz krščanske vere. K verski svobodi ne sodi samo pravica sprejemati verske resnice, temveč tudi ravnati v skladu z njihovimi moralnimi posledicami. Zato Komisija pojmuje svoje delovanje kot sestavni del verske svobode in ožnjanjevanja vere.

2. Izhodišče Komisije Pravičnost in mir je stalen nauk katoliške Cerkve, po katerem je človek kot oseba temelj in cilj vseh družbenih, gospodarskih, kulturnih in političnih prizadevanj in ureditev. Vsak človek pa je kot oseba nosilec neodtujljivih pravic, ki mu jih ne podeljuje nobena oblast, temveč jih ima zato, ker je človek. To pomeni, da morajo ljudje za te pravice vedeti, zakoni morajo te pravice nedvoumno jamčiti, oblast pa jih mora spoštovati. To obvezuje vsako oblast, ne glede na ideologijo njenih nosilcev. Tem moralnim zahtevam se ne more odpovedati noben kristjan, ker bi to pomenilo, da se izneverja sestavnemu delu krščanske vere in morale. Zato bo Komisija vedno odklanjala, da bi njena stališča ocenjevali kot nedopustno rmešavanje Cerkve v politiko v smislu nekakšnega potegovanja za oblast ali kot poskus partnerske delitve oblasti. Sama pa bo skrbela, da bo ostala na ravni moralnih načel, ki zavezujejo vsakega človeka in kristjana.

3. Med moralnimi načeli o družbenem in političnem življenju namenja Komisija Pravičnost in mir posebno pozornost najprej pravici do svobode misli, vesti in

veroizpovedi. V letošnji novoletni poslanici poudarja papež Janez Pavel II., da je verska svoboda „vogelni kamen zgradbe človekovih pravic“. To je razumljivo, kajti svobodno iskanje in sprejemanje osebnih nazorov je prvi pogoj, da je človek svobodna, neodvisna in odgovorna osebnost. Nasprotno pa je vsako nasilje nad vestjo in osebnim prepričanjem hudo teptanje človeka kot svobodnega in odgovornega bitja. Svojo vero ali nazor pa ima človek pravico ne samo zasebno, temveč tudi javno izražati, „bodiš posamezno ali v skupnosti z drugimi (Splošna deklaracija, 18. člen). Pravica do verske svobode prav tako zahteva, da so vsi nazori enakopravni in da vernost ter pripadnost občestvu verujočih tudi praktično ni ovira za kakršno koli delovno mesto ali funkcijo v družbi. Končno je treba pripomniti, da se spoštovanje osebnega nazora začenja že v vzgojno-varstvenih in izobraževalnih ustanovah. Te nimajo pravice vsiljevati kakšno posebno ideologijo ali onemogočati svobodno in javno izpovedovanje verskega prepričanja gojencev in učencev in življenja v skladu z njim. Prvo pravico do vzgoje imajo starši, vzgojne ustanove pa jih morajo podpirati.

4. Komisija se ne zavzema samo za pravice vernikov, temveč vseh ljudi. Zato bi bilo v sedanjem trenutku, ko vsi govorimo o demokratizaciji naše družbe, primerno premisliti, kakšno vlogo

naj ima v resnični demokratični družbi poseben zakon o pravnem položaju verskih skupnosti in kako ga je treba razlagati. Če je v družbi s splošnimi zakonskimi določili za vse ljudi in vsa njihova združenja ali občestva resnično zajamčena svoboda misli in vesti v vseh njunih razsežnostih, je s tem v zadostni meri zajamčena ta svoboda tudi za Cerkev in njene člane.

5. K svobodni in celoviti človeški osebnosti sodi tudi ustrezno in svobodno kulturno življenje z vsem, kar to obsega: pravica do uporabe materinega jezika, do narodne identitete in suverenosti ter njunega gospodarskega, kulturnega in političnega uveljavljanja. Vsaka oblika podrejanja enega naroda drugemu je v očitnem nasprotju s svobodo, enakopravnostjo in osebnim dostojanstvom, ki jih hoče nauk o človekovih pravicah zajamčiti. Zato ima vsakdo, ki izpoveduje krščansko vero, dolžnost, da se upre slehernemu odkritemu ali ideološko prikritemu poskusu podrejanja enega naroda drugemu. S tega vidika je treba v sedANJI razpravi o ustavnih spremembah zavračati vse, kar vodi v raznarodovanje, tudi če se ideološko drugače prikazuje. Politični voditelji pa imajo do svojega naroda v tem trenutku še posebno velike odgovornosti.

6. Z naukom o svobodi mišljenja in njegovega izražanja je najtesneje povezana svoboda obvešča-

nja. Svobodno širjenje nazorov in informacij, ne glede na meje in ideološko pripadnost, je tudi ena osnovnih zahtev demokracije, saj je vsestranska obveščenost pogoj za resnično svobodno oblikovanje osebnega nazora in odgovornega ravnanja. Pri nas pa se otežuje in omejuje uvoz na tujem objavljene tiska, kar je v nasprotju z nekaterimi mednarodnimi dogovori, ki hočejo omogočiti svoboden pretok idej in informacij. Prav tako je to resna ovira za uresničevanje zamisli o erotnem slovenskem kulturnem prostoru.

7. Prav tako je v jasnem nasprotju s človekovimi pravicami sodno preganjanje zaradi kakega posebnega nazora in njegovega širjenja, če le gre za razglasjanje nasilja in nestrpnosti. Še bolj pa je treba obsoditi postopke, ki so naperjeni proti zagovornikom človekovih pravic. Zato si je treba še naprej prizadevati za spremembo tistih določil naše sedanje zakonodaje, ki lahko služijo za represijo, se pravi za zatiranje pluralizma in svobosčin, ki izvirajo iz človekovih pravic. Takšna določila so za naš sistem in zakonodajo še posebno nečastna. Če naj bo nova ustava korak naprej k demokratizaciji, mera bolj kot doslej onemogočiti zakone in postopke, ki so v očitnem nasprotju s človekovimi pravicami.

8. Temelj javne oblasti je v sodobni miselnosti volja ljudstva. To nikakor ni v nasprotju s svetopisemsko mislijo, da je oblast od Boga. Od Boga je namreč oblast, ki zagotavlja resnični blagor vseh. Tega pa ni brez spoštovanja človekovih pravic. Med nje sodi tudi pravica državljanov, da imajo dejansko možnost izbiraanja in nadzora nosilcev oblasti. Tudi zadnji koncil terja „za vse državljanke brez razlike enako možnost, da so stvarno svobodno in dejavno udeleženi tako pri postavljanju pravnih temeljev državne skupnosti kakor tudi pri vodstvu države in pri določanju območja in ciljev raznih ustanov ter pri volitvi voditeljev“ (CS

75, 1). Ta zahteva pa je v sedanjem trenutku sprejemanja ustavnih sprememb še posebno aktualna. Oblast je dolžna omogočiti vsem članom družbe zadostno obveščenost o tem, kaj ustavne spremembe vsebujejo za prihodnost, in jim dati možnost, da ob tem uveljavijo pravico biti „stvarno, svobodno in dejavno udeleženi pri postavljanju pravih temeljev državne skupnosti“. To pa je po vsebini pravzaprav isto kot referendum, ki ga nekateri že zahtevajo. Vsekakor je moralno nedopustno, da se ustava spremeni brez jasno izražene volje večine članov našega naroda ali celo proti njej. Komisija podpira vse, ki si prizadevajo za to, da se v ustavnih določenih izrazi dejanska in večinska volja našega naroda, in spodbuja k temu tudi druge člane Cerkve.

9. Nadalje zahteva obramba človekovih pravic ustrezno zakonodajo in od politike neodvisno sodstvo. Zakonodaja je ustrezna, če je nedvoumna in zgrajena na načelih, ki jih vsebujejo človekove pravice, in te pravice ščiti. Sodstvo je neodvisno, če nanj ne vplivajo interesi oblasti, temveč se ravna edinole po zakonu, ki mora veljati za vse člane družbe enako. Zahteve po tako imenovani „pravni državi“ so zato upravičene in jih je treba podpirati.

10. Med bistvene poteze demokratične družbe sodi tudi jasno izražena pravica do svobodnega in miroljubnega zbiranja in zdru-

ževanja. Z moralnega vidika ni potemtakem nobenega opravičila za obstoj monopolnih organizacij. Mednarodni dokumenti o človekovih pravicah izrečno omenjajo pravico do ustanavljanja sindikatov. Tudi ni nobenega moralnega opravičila za prepoved javne in organizirane dobrodelne dejavnosti Cerkve.

Zavedamo se, da je demokratičacija in splošno izboljšanje družbenih, gospodarskih, kulturnih in političnih razmer dostojnega človekovega življenja trajen proces. Poudarjamo pa, da je dosledno spoštovanje človekovih pravic njegova nepogrešljiva sestavina. Po besedah II. vatikanskega koncila je „zaščita in pospeševanje nedotakljivih človekovih pravic bistvena dolžnost vsake svetne oblasti“ (VS 6). Žal moramo ugotoviti, da so v tem pogledu predlagane ustavne spremembe nezadostne. Tudi ne odstranjujejo nedoslednosti, ki jih vsebuje že dosedanja ustava, ko po eni strani človekove pravice priznava, po drugi pa jih z nekaterimi določili omejuje. Če naj sedanje spreminjanje ustave pomeni korak naprej v demokratizaciji, potem za to ni druge poti kot dosledno upoštevanje vseh človekovih pravic.

V Ljubljani, 11. marca 1988

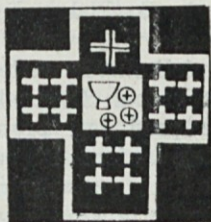
Komisija Pravičnost in mir
pri Slovenski pokrajinski
škofovski konferenci
Prof dr. Anton Stres,
voditelj

Za dosledno spoštovanje človekovih pravic

Beseda Slovenske pokrajinske škofovske konference

Splošne družbene in politične razmere v naši domovini se žal vedno bolj zaostrujejo. V teh križnih in napetih časih pa so v teku še razprave o ustavnih spremembah. Po svoji naravi je ustava tisti temeljni skupni dogovor, ki določa in usmerja bistvene značilnosti celotnega življenja v družbi. Zato je oblikovanje ali spreminjanje ustave izredno pomembno dejanje, pri katerem mora biti vsem, ki jih bo ustava zadevala, vsemogočene enakopravno in odgovorno sodelovanje. Sleherni pritisk na ljudi ali manipulacija z njimi bi bila pri tem še posebno neodgovorno početje in ju je treba odločno zavračati.

Slovenski škofje, združeni v Slovenski pokrajinski škofovski konferenci, podpiramo izjavo Komisije Pravičnost in mir z dne 11. marca 1988 in želimo, da bi jo naši verniki pa tudi drugi ponovno pazljivo prebrali in iz nje dobili potrebnih spodbud za sodelovanje v sedanji javni razpravi. Odločanje mora biti skrajno odgovorno, pri njem pa mora biti udeležena pravilno informirana celotna narodna skupnost, saj gre za njeno prihodnosa. Pri tem s Komisijo Pravičnost in mir poudarjamo potrebo po spoštovanju in doslednem uresničevanju vseh pravic, ki izhajajo iz suverev-

nosti našega naroda in njegove trajne pravice do lastnega določanja svojega življenja. Enako velja tudi za vse druge pravice, ki izvirajo iz dostojanstva človeške osebe. Ustavo je smiselno spreminjati le, če bodo spremembe prinesle napredek in pospeševale večje dejansko uresničevanje teh pravic. Nas vernike k temu zavezuje tudi velikonočna skrivnost in vera v vstalega Kristusa, ki nam prinaša novo svobodo. Zato škofje spodbujamo vse, da se v okviru svojih odgovornosti in pristojnosti ter možnosti zavzemajo za to, da bo ustava, ki naj bi izšla iz teh sprememb, pospeševala demokracijo, svobodo, pluralizem, omiko in dostojanstvo vseh, ne samo vernih prebivalcev naše ožje in širše domovine.

Na veliko noč, 3. aprila 1988.
za Slovensko pokrajinsko
škofovsko konferenco
ALOJZIJ ŠUŠTAR
predsednik

Pastoralni občni zbor ljubljanske nadškofije

Po 2. vatikanskem cerkvenem zboru je več krajevnih Cerkev imelo svoje škofijske ali nadškofijske sinode. V Sloveniji je iz prvotne zamisli sinode nastala „Pre-nova Cerkev na Slovenskem“, ki pa je že pred leti prenehala s svojim delovanjem. Po izidu novega zakonika cerkvenega prava se je vprašanje sinode v Cerkvi na Slovenskem pojavilo v drugi obliki. Treba bi bilo izdelati pokrajinsko cerkveno pravo za slovensko metropolijo. S tem delom še niso začeli. Ob zgledih drugod po svetu pa so nekateri tudi v Sloveniji začeli postavljati vprašanje o potrebi in koristih „kato-liškega shoda“ ali kake druge večje oblike javnega cerkvenega zborovanja ali obravnavanja različnih vprašanj verskega življenja, zlasti v zvezi s pastoralnim načrtom.

V škofijskem in medškofijskem merilu imajo v Sloveniji več svetov in komisij, ki vsaj deloma in na določenih področjih opravljajo omenjene naloge. Nedvomno pa je treba iskati vedno novih oblik, ki bi dajale čim več možnosti in priložnosti za sodelovanje v Cerkvi v duhu zbranosti in sodgovornosti.

Ker je sodelovanje celotne Cer-kve na Slovenskem združeno z različnim težavami in ovirami, bodo napravili prve korake v škofi-jah. Zato je v ljubljanski nadškofiji po daljšem posvetovanju

dozorel načrt pastoralnega občne-ga zbora 1988.

Pastoralni občni zbor sestav-ljajo predsedniki ljubljanske nadškofije, ki bodo po temeljiti pripravi na dveh celodnevni-h zborovanjih obravnavali nekatera vprašanja s področja oznanjeva-nja in krščanskega življenja in sprejeli predloge in sklepe. Prvo zborovanje je bilo v soboto, 23. aprila 1988, drugo pa bo v sobo-to, 22. oktobra 1988, na Teološki fakulteti v Ljubljani.

Pastoralni občni zbor sestav-ljajo člani in zastopniki obstoje-čih ustanov, kot npr. duhovniške-ga sveta, konference dekanov, župnijskih pastoralnih svetov, raznih škofijskih komisij in sve-tov, redovnih predstojnikov in predstojnic, katehistinj in katehi-stov, teološke fakultete, bogoslov-nega semenišča, raznih gibanj in od nadškofa imenovani člani. Vseh članov je okrog 200, med njimi približno polovico laikov.

Namen in cilj pastoralnega ob-čnega zbora je vzbuditi večje za-nimanje za delno Cerkev ljub-ljanske nadškofije in za Cerkev na Slovenskem, ga razširiti in poglobiti, sprejeti neke vrste po-ročilo in obračun o današnjem stanju oznanjevanja in krščan-skega življenja; nakazati naloge za bližnjo prihodnost, dati pobu-de za določene načrte in spreje-ti ustrezne sklepe; pripraviti predloge za nadaljnjo obdelavo v različnih skupinah.

Češčenje Srca Jezusovega

Nekoč je bilo češčenje Srca Jezusovega med duhovniki in verniki močno razširjeno. Bilo je izredno živa oblika verskega življenja. Pobožnost se je v Cerkvi razširila po prikazovanjih sv. Marijete Mariji Alacoque, ki je umrla 16. oktobra 1690. Veliko prikazovanje je imela v osmimi praznika sv. Rešnjega telesa, verjetno 16. junija 1675 v starosti 28 let. Dobila je naročilo, naj si prizadeva, da bi se uvedel praznik Srca Jezusovega. Pri tem je doživela veliko nasprotovanja, čeprav je bilo češčenje Srca Jezusovega znano že iz srednjega veka. Posebno se je zanj zavzemal sv. Janez Eudes (umrl 1680). Praznik Srca Jezusovega je za vso Cerkev uvedel šele papež Pij IX. leta 1856, Leon XIII. pa je praznik liturgično povzdignil in ob prehodu iz 19. v 20. stoletje vse človeštvo posvetil Srcu Jezusovemu. Pij XI. je leta 1928 izdal okrožnico *Miserentissimus Redemptor*, v kateri povzema teologijo cerkvenih očetov o češčenju Srca Jezusovega, Pij XII. pa leta 1956 okrožnico *Haurietis aquas*, kjer razlaga duhovnost in pobožnost češčenja Srca Jezusovega. Tudi po naših krajih se je češčenje Srca Jezusovega izredno razširilo. Prvi petki so pomenili dan sprave v spovedi in ob prejemanju obhajila, dan zadoščevanja, pa tudi spodbudo za posnemanje Srca Je-

zusovega v ljubezni do Boga in do ljudi.

Danes doživljamo v župnijah, pa tudi pri duhovnikih in v samostanih, močne spremembe. Na eni strani upada osebna molitev, češčenje in zadoščevanje, pogostna spoved in zavest zadostilnega obhajila. Na drugi strani bolj poudarjamo skupno molitveno bogoslužje, liturgijo in služenje ljudem v delu zanje. Eden glavnih razlogov, da je pobožnost do Srca Jezusovega tako upadla, pa je pojemanje čuta za greh in za svetost. Čut za greh in čut za svetost sta notranje med seboj povezana. Kjer človek ne čuti več strahu pred grehom ali kjer vidi samo še človeško razsežnost greha kot škodo zase ali za ljudi, ne pa žalitev svetega Boga, je to znamenje, da je izgubil tudi čut za svetega Boga.

Izredna škofovska sinoda ob 20-letnici drugega vatikanskega cerkvenega zbora v jeseni 1985 je posebej poudarila pomen skrivnosti in svetosti v življenju Cerkve. Izguba čuta za svetost in s tem čuta za greh pomeni namreč nevarnost za pristno krščansko življenje, posebno še za duhovnika.

Meditacija o češčenju Srca Jezusovega v duhu Cerkve na podlagi božje besede in Svetega pisma, v duhu zdrave teologije in

po zgladu svetnikov naj nam bo spet spodbuda, da bi si sami za to prizadevali, da bi izgubljeno pridobili nazaj in da bi tudi drugim to posredovali. Kaj pomeni prizadevanje za poglobitev češčenja Srca Jezusovega?

1. Čut za Boga, za njegovo skrivnost in za svetost. Prav je, da se zavedamo, da nam je Bog blizu, da je Kristus naš brat, da nas je izbral za svoje prijatelje. A zaradi vere v božjo bližino si ne smemo predstavljati Boga po svoji podobi. Bog vedno ostaja neskončno drugačen in vse presega; vedno je skrivnostni Bog in sveti Bog, kot tako močno poudarja posebno Stara zaveza. Tudi

Kristus govori o Očetu in nam hoče približati Očeta. Oče vedno ostaja neskončno sveti in skrivnostni Bog.

2. Čut za čistost srca. Božja beseda v Stari in Novi zavezi nas vedno znova opozarja, da se smemo bližati Bogu samo s čistim srcem. Mojzesa je Bog na to opozoril, preroki so se tega zavedali in to oznanjali drugim. V Novi zavezi posebno apostol Pavel vedno znova govori o svetem Bogu in o čistosti, s katero se mora človek bližati Bogu. Če se že ljudje zavedajo, da so si na srečanju med seboj dolžni spoštovanje, velja to toliko bolj, ko se bližamo svetemu Bogu, posebno pri maši in pri obhajilu. Kjer bi izgubili čut za čistost srca in se prepustili mlačnosti ali celo zapadli grešnosti, bi se zgodilo nekaj zelo hudega.

3. V evangeliju (Mt 11, 29) je zapisana beseda: „Učite se od mene, ker sem krotak in od srca ponižen.“ Jezusovo Srca je poseben vzor vernika, pri njem se mora vernik vedno znova učiti. Evangelij opozarja predvsem na dvoje, česar naj se od njega učimo, na krotkost, kar pomeni odpoved nasilju in svoji volji in pripravljenost sprejeti božjo voljo, in na ponižnost, kar pomeni zadovoljnost s svojim položajem in s svojo službo in s tem, kar človeku Bog nalaga. Kdor se uči pri Srcu Jezusovem, o njem pravi Jezus, da najde mir srca, spojkost, odmor, da se odpočije

na Srcu Jezusovem (Mt 11, 29). Treba je, da gledamo „vanj, ki so ga prebodli“, posebno v času, ko veliko vernikov ne gleda več vanj, jih to ne zanima, jih morda celo odbija, gledajo drugam, ali pa gledajo, pa ne razumejo in se ne učijo pri Srcu Jezusovem.

4. Čut za ljubezen in za popolno predanost Bogu in za popolno pritrnitev božji volji. Spolnjevanje zapovedi, kot poudarja sv. Janez (Jn 14, 15. 21. 23-24), je dokaz za ljubezen. Ne gre samo za načelno temeljno odločitev, ampak za vedno novo potrditev: Ne moja, ampak tvoja volja se zgodi.

5. Čut za žrtve, za odpoved in za trpljenje. Morda je to najtežje razumljivo, a vendar je žrtev poseben dokaz ljubezni, saj Gospod sam pravi: „Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da kdo da življenje za svoje prijatelje“ (Jn 15, 13). Bog od nas najbrž ne bo zahteval življenja; pričakuje in zahteva pa majhne žrtve vsakdanjega življenja. Žrtev in odpoved nima smisla sama v sebi, vedno le kot znamenje in izraz ljubezni in služenja. Ker smo izgubili čut za žrtve, je tudi naša ljubezen in naše služenje površno in mlačno. Apostol Janez pa nas opominja, naj se učimo pri Jezusu in gledamo „vanj, ki so ga prebodli“, ki se je na križu do konca žrtvoval. Ali kot pravi apostol Pavel v pismu Filipljanom: „Isto mišljenje naj bo v vas, ki je tudi v Kristusu Jezusu“... ki je

„sam sebe izničil“ in bil „pokoren vse do smrti, in sicer smrti na križu“ (Fil 2, 5).

Kako naj pridemo do poglobljene čiščenja Srca Jezusovega in do posnemanja Srca Jezusovega, da bi se uresničila beseda „gledali so vanj, ki so ga prebodli“?

1. Najprej je to dar milosti. Zato prosimo: Jezus, krotki in iz srca ponižni, upodobi naše srce po svojem Srcu! On mora to storiti. Če on tega ne stori, je vse naše prizadevanje zaman. Zato je prošnja in zaupanje prvo: Bog je močnejši kakor naša slabost, Bog je večji od našega srca (1 Jn 3, 20).

2. Potrebno je iskreno prizadevanje za zbranost v osebni molitvi, pri maši, da bi molili „v duhu in resnici“, ne le mehanično in iz navade. Kolikor je vredna naša molitev „v duhu in resnici“, toliko je vredna tudi naša duhovnost.

3. Premišljevanje in poglobljanje v božjo besedo, ne le razumsko, ampak s srcem, z odločanjem in voljo. Zato moramo najti čas in svojo metodo.

4. Adoracija, molitev in čiščenje, zahvala in zadoščevanje, predvsem tudi pred Najsvetejšim. Vztrajati moramo iz vere, tudi če je to težko in se nam zdi nesmiselno. Če bomo gojili adoracijo in osebno molitev, se bomo umirili v Bogu.

5. Askeza, žrtev in odpovedi, ne zaradi žrtve, ampak kot znamenje in dokaz ljubezni. Kdor se

izogiba vsaki prostovoljni žrtvi, kdor ne sprejema tistih žrtev, ki mu jih Bog pošilja, ampak se upira, se skuša izogniti, ne more priti do pravega notranjega miru. Treba pa je prositi za po-

sebno božjo milost, da bi to v veri sprejeli.

Bog daj, da bi znova odkrili pomen češčenja Srca Jezusovega in ga gojili v svojem življenju.

Alojzij Šuštar, nadškof

Sedem svetopisemskih stavkov o Mariji

V Marijinem letu smo. Zato objavljamo pridigo, ki jo je imel beneški patriarh Luciani, kasneje papež Janez Pavel I. v baziliki karmelske Matere božje v Padovi 24. oktobra 1976.

V svojem slavospevu je Marija rekla: „Bog se je ozrl na nizkost svoje dekle.“ Zavedala se je, da Bog gleda nanjo z ljubeznijo. Ljubezen je pač bistveni znak krščanstva. Tudi nas mora v življenju voditi ista misel: predmet božje neugasljive ljubezni smo, ki je niti greh ne more odvrniti. Bog nas čaka z odprtimi rokami kot oče izgubljenega sina. In ponavlja, da je v nebesih večje veselje nad skesanim grešnikom kot nad 99 pravičniki, ki ne potrebujejo pokore. Sv. Pavel je vse to povzel v besede: „Ljubil me je in dal samega sebe zame.“

*

Marija se pred Bogom čuti majhna, Gospodova dekla. Zadnji koncil poudarja, da je bila Marija prva med ponižnimi in ubogimi, ki se je zaupno obrnila k njemu za odrešenje.

Tudi to je temeljno v krščanstvu: samo tisti, ki je ponižen, je lahko resnično veren. Abraham se v moči vere ni pomišljal na božji ukaz zapustiti domovine in iti na pot, ne da bi vedel kod in kam. Kasneje je bil pripravljen žrtvovati svojega sina edinca Izaka. Kako je to zmožel? Ker je bil veren in ker se je pred Bogom čutil prah in pepel.

Nekateri menijo, da bi se ponižali, če bi verovali v Boga, ki se razodeva po Cerкви. Pa pravi veliki pisatelj Manzoni: „Nikoli ni človek tako velik kot takrač, ko poklekne pred svojim Bogom!“ In angleški pisatelj Chesterton: „Ne boj se, če veruješ, saj si snameš klobuk, ne glavo!“

*

Ker se je Marija čutila majhna pred Bogom, se ni pomišljala Boga ubogati. Zvesto je šla s prvorojencem v tempelj, da ga po postavi odkupi. Ker je bila revna, je darovala dve grlici in dva goblčka.

Mi pa, ker se čutimo veliki, ravnajmo prav obratno. Poslužujemo

se blestečih besed, razkazujemo svoj napredek, osebnost, neodvisnost in kulturo. Pri tem vidimo v božjih zapovedih oviro svojemu ravnanju. Pa bi bilo zelo koristno, če bi tisti, ki vladajo, in tisti, ki vodijo stranke, sindikate in gospodarstvo, pa tisti, ki se trudijo, da bi prav usmerili la-djo tega sveta, ki na vseh straneh zajema vodo, najprej izpolnjevati božje zapovedi. Potem bi bilo za vse mnogo boljše.

Ljubi Boga in boj se ga, spoštuj starše in predstojnike, spoštuj ženo, ki ni tvoja žena, ne zapeljuj človeka, ki ni tvoj mož, ne ubijaj, ne kradi, ne laži, bodi pravičen in zmeren v želji po stvareh in napredovanju. Res te to stane napor, ali veliko manj kot bi nas stalo živeti v družbi, ki je žrtev laži, negotovosti in nasilja, prek katere divjajo sem in tja apokaliptični jezdeci, ki so dejansko naše strasti.

*

Ganjeni smo, ko beremo, da je Marija ob koncu svoje nosečnosti šla na težko pot, da je izpolnila rimski ukaz, ki je predpisoval štetje. Marija nas na ta način uči spoštovati avtoriteto.

Danes avtoriteto preziramo. Hočemo svobodo, svobodo brez omejitve. Toda če je avtoritarizem zlo, je prav tako zlo nebrzdana prostost. S tem, da uničujemo spoštovanje avtoritete in zakonov, ustvarjamo pogoje za stalni nered in popolni razkroj ustanov. Težnja po družbenem napredku je

upravičena, a zavedajmo se: tam za oglom nam grozi samouničenje.

*

Čim je Marija zavedela, da Elizabeta pričakuje otroka, je pohitela k njej, da ji izrazi svoje veselje nad njeno srečo in ji obenem pomaga v vsakdanjih opravilih.

Njen zgled nas opozarja na dolžnosti pravičnosti in dejavne ljubezni, ki jih imamo do sebi enakih. Naj pri tem poudarim, da pravičnost ne pomeni dati vsem iste stvari, kajti to bi privedlo do novih krivic, pač pa pomeni, da nudimo vsem to, do česar imajo pravico, pri čemer je treba vedno upoštevati dostojanstvo človeške osebe, ki se odraža tudi v slabotnih, brez obrambe in v tistih brez sreče in blagostanja v življenju. Med vnebovpijočimi grehi, ki jih najdemo v naših katekizmih sta tudi dva: zatirati reveže in kratiti delavcem pravično plačo.

Dejavna ljubezen pa ne velja samo za posameznike. So celi razredi, kateri potrebujejo naše solidarnosti, tudi za ceno osebnih žrtev. Ni važno samo, kaj storimo, temveč tudi kako kaj storimo za druge. „Ne“, ki je ljubek, je več vreden kot prezirljiv „da“. Kadar delamo kaj iz ljubezni do Boga, to dobro storimo! Bog zasluži največje spoštovanje prav v revnih ljudeh.

*

Na svatbi v Kani Galilejski je

bila Marija stara okrog 50 let. Bila je že zrela v svojem materinstvu, zato tudi zrela videti zadrego mladih ljudi. S tem nas opozarja, da moramo imeti odprte oči za tegobe otrok, mlajših, pa tudi ostarelih, bolnih in prizadetih. Pomagati jim in ljubiti jih pomeni ljubiti Boga samega.

Sv. Ambrožu so očitali, da je prodal ter dal razkosati kelihe, da je z izkupičkom odkupil jetnike. Odgovoril je: „Če ima Cerkev zlato, ga nima zato, da ga hrani, ampak da ga daruje tistemu, ki ga potrebuje. Bolje je ohraniti žive kelihe duš kot tiste iz kovine.“

Škofa iz Versaillesa pri Parizu Karla Dubiera je nekoč med pridigo neprestano prekinjal opit človek, ki je sedel v prvi klopi. Škof ga je opozoril, naj bo tiho, a zaman. Nato je stopil k pijančku mlad duhovnik in ga povabil, naj

cerkev zapusti. Pa brez uspeha. Končno se mu je približal mežnar in mu nekaj zašepetal na uho. In glej! Pijanec se je dvignil in voljno šel za njim. Po maši so mežnarja vprašali, kako mu je to uspelo. „Zamislil sem se, kaj bi storil jaz, če bi bil kot on. Zašepetal sem mu: ‘Pojdi z menoj, ga bova spila še en kozarček’.“ Res je nekaj velikega ziveti se v bližnjega. Morda pri pijancih ne bomo vedno uspeli, pač pa pri tistih, ki so potrti, obupani, zatirani v zmoti, ki trpe.

*

Še ena Marijina beseda v njenem hvalospevu: Velike stvari mi je storil Gospod. Marija se je zavedala, da je mnogo prejela, a je istočasno vse to Bogu pripisovala.

Tisti, ki je resnično ponižen, ne zanika tega, kar ima. A tega ne pripisuje sebi, ampak Bogu. Kdor tako ravna, se drži Gospodovega navodila: Sedi na zadnje mesto, da boš povišan.

*

„Tu se končuje moja pridiga,“ je dejal pokojni patriarh in papež Luciani. „Nekdanji in današnji častilci Matere božje so prižigali in prižigajo sveče pred Marijino podobo. Sedem stavkov sv. pisma, ki sem jih navedel, pa niso navadne luči, so svetilniki, so šopi luči, ki svetijo na pot našega življenja. Če jih sprejmemo in o njih razmišljamo, lahko napravijo našo pot h krepostim in k svetosti mnogo hitrejšo in zložnejšo.“

Intervju z plezalcem

„Priatelj moj, o tebi sem slišal nekaj malo verjetnega, če že ne neverjetnega...“

„Morda to, da sem opustil tostransko rabo in začel hoditi v cerkev?“

„To bi zvenelo še do neke mere sprejemljivo, kljub vsem tvojim recimo nepobožnim zanimanjem, od politike do športa...“

„Kaj pa ti ne zveni sprejemljivo, če smem vprašati?“

„Ne bom ravno rekel, da to, da si začel moliti. Naj bo! A da si začel moliti rožni venec! To bo šala, ne?“

„Zakaj pa naj bi bila šala?“

„Rožni venec, lepo te prosim! Pustimo mašo, večernice in podobno. Ampak rožni venec! To ponavljanje! Ta katoliški mlinček! Ta brezkončni Zdrava Marija, kolikokrat že?...“

„V vsakem delu po petdesetkrat (šestdesetkrat, če petim desetkam dodaš še desetko za pokojne?; torej v vseh treh delih sto-petdesetkrat (stoosemdesetkrat z desetko za pokojne).“

„In to ti moliš, za božjo voljo?“

„V avtu, na sprehodu, v postelji, v letalu, v zobozdravniški ambulanti, še najrajši pa med čakanjem v kakšni banki.“

„V banki, si rekel?“

„V banki! V bankah se mi zdi, da je skoncentrirane več hudičeve slin kot kjerkoli drugje, pa se

mi jo zdi zabavno razganjati, kjer je najgostejša.“

„Oprosti: te je kdo na poseben način mahnil, da si se spraviš na to?“

„Cronin, Archibald Cronin, oni pisatelj, Anglež, zdravnik, Zvezde gledajo z neba, Citadela in tako dalje. Prišel mi je v roke časnik z njegovim intervjujem, kjer je bilo rečeno med drugim: 'Vsakdanji rožni venec mi je pomagal čez vrsto življenjskih prepadov...' Sem človek, ki se zmeraj po malem počuti sredi prepadov, in tako sem začel...“

„Ne boš rekel, da prepadov ni več, odkar moliš!“

„Seveda so. Samo da imam zdaj občutek, ko da ob steni nad prepadom teče žica, lepo napeta od kavlja do kavlja...“

„Žica rožnega venca?“

„V raztežajih desetk, od kavlja do kavlja do kavlja, od enega Čast bodi in Očenaša do drugega...“

„In ti je ob tem dobro?“

„Tako dobro, da tega alpinizma ne mislim za nobeno ceno opustiti.“

„To so trije deli, ne?“

„Veseli (Marija spremlja Jezusovo mladost); žalostni (Marija spremlja Jezusovo trpljenje); častitljivi (Marija spremlja Jezusovo poveličanje).“

„Katerega imaš najrajši?“

„Zadnjega, poveličanje. Ki je od mrtvih vstal! To! Ko je vseh

skrbi (veseli del) in vseh žalosti (žalostni del) konec! Ko je samo še aleluja!“

„In te ponavljanje ne dolgočasi?“

„Oprosti: te dolgočasi dihanje, ki je tudi ponavljanje? Hoja, ta večni kontrapunkt? Neštetokrat ponovljeno sédanje in vstajanje? Kaj v življenju pravzaprav ni ponavljanje? In spet: kaj v življenju ni zmeraj novo?“

„Hočeš reči, da je tudi vsak rožni venec drugačen?“

„Vsak je zmeraj nov, seveda če ni samo stvar ust, ampak srca. Saj je tudi skalnat rob, po kate-

rem ubiraš stopinje, zmeraj drugačen. Razgledi v globino zmeraj drugačni. In tisto menjavanje v zraku — enkrat sunek vetra, drugič vdor sonca, pa spet meglja...“

„Torej te molitve ne misliš opustiti?“

„Še najmanj v kakšni banki...“

„Ne bom rekel, da mi gre na poskušanje, ko te tako poslušam, a vendar...“

„Poskusi! Rožnega venca se navadiš kot zrak! Potreben ti bo postal kot zrak!“

Alojz Rebula

MOLITEV K MARIJI

O Marija, polna milosti, brezmadežna in vedno deviška mati Kristusa, Mati božja in naša mati, vzor Cerkve in naše upanje! Prihajamo s ponižno in sinovsko željo, da te počastimo in vedno slavimo s posebnim češčenjem, ki priznava čudovita božja dela, izvršena po tebi; s posebno pobožnostjo, ki izraža naša najčistejša, najbolj človeška in najzaupnejša čustva, da nam visoko zablesti privlačen zgled človeške popolnosti.

O Marija, pomagaj nam, da bomo razumeli čistost duha in telesa, da bomo hrepeneli po njej in jo v miru gojili. Nauči nas zbranosti in poduhovljenosti, pripravi nas, da bomo poslušali vse navdihe in božjo besedo; daj nam razumeti, kako je potrebno premišljevati, gojiti osebno notranje življenje in molitve pred Bogom na skrivnem.

Mati, nauči nas ljubiti.

Ljubezni te prosimo, ljubezni do Kristusa;

celostne, najvišje, edine ljubezni;

ljubezni, ki je dar, ki je žrtev za brate.

Izprosi nam vero, o Marija;

nadnaravne, preproste, močne in iskrene vere,

ki se napaja ob njenem pravem izviru,

pri božji besedi in pri svojem neminljivem in nezmotljivem kanalu, to je pri učiteljstvu, ki ga je ustanovil in zagotovil Kristus...

Marija, daj nam žive vere...

Janez Pavel II.

Papež Janez Pavel II. na Koroškem

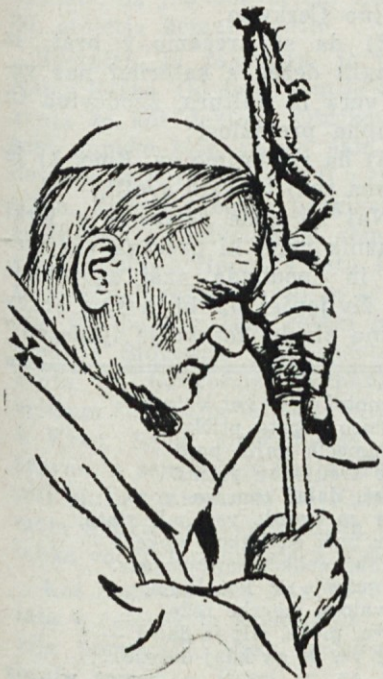
Med svojim apostolskim obiskom v Avstriji bo papež Janez Pavel II. 25. junija letos obiskal tudi Krko in starodavno stolnico sv. Eme na Koroškem.

Lani je minilo natanko 700 let, odkar je bila slovenska kneginja Ema razglašena za blaženo, letos pa mineva 50 let, odkar jo je papež prištel med svetnice. To je bila tudi priložnost za celovško škofijo, da je razglasila praznik, ki ni samo oziranje v preteklost, temveč tudi soočenje s sedanjost-

jo in priprava na vstop v tretje tisočletje. Emin jubilej traja že leta, slovesnosti pa so se začele že lani v Beljaku ob sodelovanju slovenskih škofov in vernikov. Sklep bo prihodnje leto, vrhunec praznovanj pa skupna evharistija, ki ji bo na travniku pred povsem obnovljeno cerkvijo sv. Eme predsedoval papež Janez Pavel II.

Navzočnost Janeza Pavla II. bo priložnost za tradicionalno srečanje vernikov treh dežel, natančneje treh škofij: ljubljanske, celovške in videmske. Srečanja so se začela na Višarjah pred skoraj 10 leti, ob Marijinem svetišču, ki navezuje nase tri svetove: slovanskega, germanskega in romanskega. Ker je višarska premajhna in težko dostopna, so se dogovorili za izmenična srečanja v vsaki deželi, vedno pa ob Marijini cerkvi. Bila so že na Brezjah, pri Gospe Sveti in v Tricesimu v videmski nadškofiji. Lani bi bila spet na vrsti celovška škofija, vendar je celovski škof Kapellari prosil, da bi srečanje odložili za eno leto in se letos dobili skupaj s papežem ob sv. Emi.

Pri srečanju na Brezjah so prvič enakopravno sodelovali tudi Furlani, zato računajo, da bo tudi letošnja Krka priložnost za bogoslužje, pri katerem bodo enakopravno zastopani štirje jeziki: nemščina, slovenščina, italijanščina in furlanščina.

**NAMEN
APOSTOLSTVA MOLITVE
ZA JUNIJ**

Obsežen travnik pred cerkvijo sv. Eme so uredili za prizorišče srečanja. Travnik naj bi sprejel okrog 70 tisoč ljudi. Sedeži so predvideni le za ostarele in bolnike. V bogoslužju in v papeževem nagovoru bodo enakopravno zastopani vsi jeziki. Pred mašo se bo papež peljal med ljudmi, da ga bodo mogli od blizu pozdraviti. Maša bo na oltarju sredi travnika. Vzvišen prostor bo omogočal, da bodo lahko vsi romarji sledili obredom.

Iz Slovenije bo odšlo k sv. Emi 700 pevcev v glavnem iz Ljubljane in okolice. Pridružilo se jim bo še okrog 300 slovenskih pevcev s Koroške. Skupaj z enakim številom nemških pevcev bo to gotovo mogočen zbor nad 2 tisoč glasov. Med drugim bodo skupaj zapeli tudi dve pesmi Jakoba Gallusa. Seveda bo tudi priložnost za ljudsko petje v vseh jezikih. Posebna zanimivost bo slovesno pritrkavanje, ki bo sprejelo papeža kot slovenska posebnost.

V avstrijskem pripravljalnem odboru zastopa slovensko skupnost ravnatelj Jože Kopeinig.

Slovenska škofovska konferenca je povabila slovenske vernike k udeležbi pri papeževem obisku v Krki. Škofje pravijo v vabilu, ki ga je objavila Družina:

„Škofje vabimo vernike, duhovnike in redovnice koprške, ljubljanske in mariborske škofije, da v soboto, 25. junija, v čim večjem številu proromajo v Krko in so

Splošni: Za vse, ki se združeni s Kristusovim srcem trudijo, da bi uresničili popolno osvoboditev zatiranih.

Misijonski: Za misijonsko zavzetost v temeljnih skupinah.

Slovenski: Da bi se med Slovenci poživila duhovnost prvih petkov.

---

navzoči pri papeževi maši. Cilj romanja je:

1) da skupaj s svetim očetom obhajamo Gospodove skrivnosti in utrdimo svojo povezanost z vesoljno Cerkvijo;

2) da se srečamo z brati iz drugih dežel, s katerimi nas veže vera in kultura, zgodovina in skupna preteklost;

3) da počastimo sv. Emo, ki je znana tudi v naših krajih.

Naj bo naše srečanje v Krki praznik vere, ki presega vse meje, in spodbuda naši zavzetosti za življenje, da bi naša Cerkev polno živela kot božje ljudstvo.“

Domotožje je kot v tesno gajbico zaprta ptička:
o šumečih gajih poje
in o sreči vrhu grička
daleč, daleč tam za goro,
kjer so zvezde vse bolj zlate,
kjer noči so kakor zibke,
toplili, mehki sanj bogate.
Domotožje je kot ladja,
ki valove morske reže:
plove, plove, cilj je daleč —
Bog ve, če ga kdaj doseže...

Mirko Kuncič

Sveta Hema - čudovita žena

Vsak človek ima nekaj posebno rad. Vzemimo svetnike. Moja svetnika, daleč pred vsemi drugimi, sta Hema Krška in Frančišek Asiški. Frančiška še danes občudujem. Njegova pojava v zelo egocentrični dobi okoli l. 1200 je bila nekaj izrednega. Po tem, ko je nekaj let življenje užival v družbi vrstnikov, se je docela predal božji službi. Njegova odpoved svetnim dobrinam, povezana s popolnim uboštvom, človeka naravnost pretrese. Njegove miselne poti pa so tako preproste in čiste, da jim pokvarjeni ljudje 20. stoletja komaj sledijo.

Svetnica, ki fascinira, je tudi Hema Krška. Od daleč sem jo spoznala že kot deklica. Obiskovala sem nunske šole, pa so nam redovnice pripovedovale tudi o svetnikih. Zaradi procesa proglasitve svetnikom v tistem času sem se srečala tudi s Hemo. V letu 1938 so se ob slovesnostih, ki so se vršile vse poletje, tudi rojaki iz osrednje Slovenije pod vodstvom škofa dr. Gregorija Rožmana v velikem številu podali na romanje v Krko. Sama sicer nisem bila zraven, a sem o tem brala. Tedaj niti slutila nisem, da bo Koroška moja druga domovina in da bom lahko večkrat poromala v Krko.

Kot begunka sem leta 1947 delala v celovškem sanatoriju „Marija pomagaj“. Neka bolnica je brala roman o Hemi in ga tudi

meni priporočila. Po tem delu pisateljice Dolores Vieser, ki je izšlo l. 1938, sem Hemo temeljiteje spoznala. Avtorica romana je znala svetnico predstaviti privlačno in verodostojno. Dolores Vieser se je zelo poglobila v dobo okoli l. 1000, ko je Hema živela, poiskala in preverila je vse dosegljive vire, obšla njena posestva in ustanove (tudi v Sloveniji), si ogledala njene cerkve in tako prikazala koroško svetnico, ki je skozi stoletja veljala za mater dežele. Leta 1947 sem tudi že prvičkrat poromala v Krko.

Kot poročena žena sem skoraj redno romala v Podgorje v Rožu in h Kapelici sredi gore. Posebno noseče žene, še bolj pa tiste, ki otrok nimajo, se hodijo tu sem priporočat za otroški blagoslov. Priznati pa moram, da sva se s Hemo malo razšli, ko sem stala sredi življenja in je bila v opredju družina.

Starejši človek navadno spet obudi stara prijateljstva. Vzela sem ponovno v roke roman o Hemi, tokrat v slovenskem prevodu Janeza Pucelja. Brala sem tudi tisto, kar sem kot mladenka izpustila, brala sem pa tudi tisto, kar v knjigi ni bilo napisano. Odkrivala sem Hemo in se poglobljala v njeno življenje in delo. Predstavljal sem si jo kot deklo s sladkostjo in bolečino prve ljubezni, poročiti pa se je morala

po volji staršev. Senca, ki je padla na zakon, ko se niso izpolnile želje po nasledstvu, se je spremenila v sonce, ko se je začutila mater. Sreča ni trajala dolgo, zgubila je na grozen način oba sina in je zgodaj postala vdova. Lahko bi se odvrnila od Boga, se zaprla vase ali uživala svoje bogastvo. Svoje vdovstvo je posvetila z vstopom v samostan, ki ga je sama zgradila, svoje bogastvo je pomnožila tako, da je za dediča imenovala Gospoda Jezusa Kristusa in s tem Cerkev — predvsem koroško Cerkve. Še zdaj krško-celovška škofija črpa od Heminine dobrote. Kot mati, ki so ji umorili sinova, kot vdova moža, ki je najbrž padel v boju, je simbolično postala za ljudi „žalostna mati“. Tudi tako je uživala simpatije ljudstva, morda še bolj kot prej, ko je bila bogata, srečna žena. Hemino življenje mi je šlo zelo k srcu.

Hema je imela posest povsod, kjer so živeli Slovenci. Prepričana sem, da je znala slovensko, saj je deloma doraščala na očetovem posestvu v Pilštanju na Spodnjem Štajerskem pa tudi na Koroškem je bilo mnogo podložnikov Slovencev. Hema je morala veliko potovati. Spoznavala je deželo, ljudi, družbene razmere. Z ljudmi se je pogovarjala, jim svetovala, jih tolažila in delila dobrote. Glas o njeni dobroti se je širil po deželi (samo ustno) iz roda v rod. Zato je postala simbol „večne žene in matere“ Hemina

usoda je bila določena po veri in domovini. Izgubila je vse, a dosegla je popolno božjo ljubezen.

Hema pa je tudi simbol sprave, razumevanja, plodonosnega sožitja. Slovenci in Nemci jo smatramo za svojo. Nemci in Slovenci se ji hodimo priporočat v Krko. Skupno češčenje in skupna romanja naj tudi v prihodnje izražajo in dokazujejo Hemino povezovalno vlogo. Veliko zaupanje, ki so ga imeli Slovenci do sv. Heme, izpričujejo cerkve, ki so jih zgradili njej v čast. Prva znana, njej posvečena cerkev je bila zgrajena leta 1466 pri Kozjem. V župniji Pilštanj na Spodnjem Štajerskem, Hemini domovini, prav tako že od časa, ko je delovala, častijo svojo domačo svetnico. Še več drugih cerkva na Slovenskem krasi Hemina podoba. Koroški Slovenci pa so na zgodovinski gori pri Globasnici, kjer so Rimljani imeli templje boginje Juno, kristjani pa praktičansko svetišče, zgradili že l. 1519 prvo cerkev posvečeno sv. Hemi (ko sploh še ni bila svetnica). Križi v podnožju 856 m visokega hriba so romarjem kazali pot k Rozalijini votlini in Hemini cerkvi. Pri Hemi so se vršile primicije, se zbirajo mladi, se vrstijo znamenita rozalska žegnjanja. V Globasnici je sorazmerno največ žen, ki nosijo ime Ema ali Hema. Vse to je dokaz velike povezanosti Heme s Slovenci.

Naj še povem, da sem se večkrat vzravnala ob Hemi. Bila mi

je kot starejša sestra. Izžarevala je tisto, kar sem potrebovala, saj sem bila velikokrat potrebna opore.

Slovesnosti ob Heminem jubileju naj pripadnike obeh narodov zbližajo in spravijo. Naša pamet

nam pove, srce pa ukazuje, da bodimo strpni, odkriti, plemeniti, dobri — vse to je bila Hema v svojem življenju. Meni — tebi — vsem naj postane Hema simbol prijateljstva, sprave in miru.

Marija Inzko

v družini

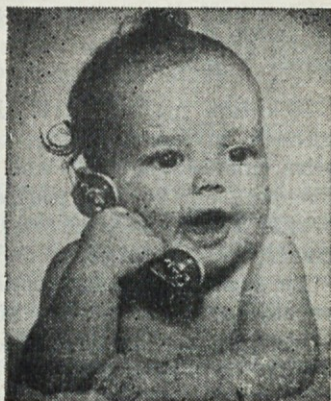
VZGAJAJMO ZA LJUBEZEN

SPREJETI SVOJ SPOL

Za spolno vzgojo je bistveno, da se otrok počuti kot tisto, kar je, kot deček ali deklica, in se uči potrjevati svojo spolno posebnost. To se pravi, deček naj bo vesel, da je deček in da bo kasneje mož; deklica naj bo vesela, da je deklica, in naj si želi, da bo nekoč prava ženska. To pa je možno le, če starši sprejmejo otroke tudi v njihovem spolu. Če pred rojstvom lahko bodoči starši k temu bistveno prispevajo

Kaj pa, če je „le“ deklica?

Ni prav, če si mlad oče od začetka želi dečka in vse svoje želje in predstave usmeri v to. Če je potem „samo“ deklica, je v nevarnosti, da bi jo rad tako vzgajal, kakor da bi bila deček. To se ne izraža toliko pri obliki in fri-

zuri, marveč bolj v potrditvi nekaterih vedenjskih oblik, ki jih pripisujemo moškemu ali ženskem spolu. Čeprav danes ne poznamo več stroge razdelitve na svet deklic in dečkov, moramo paziti, da se v naši deklici ne bi porodil občutek: „Če bi bila deček, bi me imel očka še rajši.“ Isto velja seveda za mater, ki si je vedno želela deklico, pa je potem prišel „le“ deček. Razumljivo je, da si v družinah, kjer se rojevajo sami dečki, želijo tudi deklico, in da si družine, ki imajo same

deklice, želijo „prestolonaslednika“; kljub temu pa se morajo varovati, da ne bi še nerojenega otroka obremenjevali z nekim „pričakovanjem“. Če se želja ne izpolni, se potem vse prerado zgodi, da razočaranje nad tem — pogosto le podzavestno — prodre v vzgojo. S tem otežimo dečku ali deklici sprejem lastne spolne vzgoje, v kateri naj bi se kasneje čutila gotova in srečna.

Se smejo dečki igrati s punčkami?

Nekatere matere skrbi, ker se njihova hčerka ne igra kot deklica, marveč se vede kot deček. Zmedene so, ker ne pogleda več svojih punčk, marveč ima rajši igrače, ki so tipične za dečke.

Te skrbi so skoraj vedno neupravičene, kajti deklica, ki pusti svoje punčke, da bi se z dečki igrala indijance, gotovo ni v nevarnosti, da bo izgubila svojo naravnost. Takšni deklici pogosto manjka le enako stara prijateljica. Morda odrasča v stanovanjski četrti, kjer so dečki v večini. Igrati se z dečki za to deklico pomeni, da sodeluje pri otroških igrah. In nasprotno: če bi se mali Tomažek rad igral s punčko, naj to kar v miru počne. Zakaj bi se dečki ne smeli igrati z igračami, ki spodbujajo njihove družinske kreposti, ki oblikujejo njihova čustva in srce? In zakaj bi se deklice ne smele igrati s tehničnimi igračami, ob katerih se vadijo v mišljenju, ustvarjalnem

delu in praktičnih spretnostih?

Na nekaj pa naj bi vendarle bili pozorni: čeprav so mnoge „moške“ in „ženske“ lastnosti pogojene z vzgojo in se je „podoba“ moškega in ženske v družbi spremenila, ne moremo izravnati razlik in z njimi pogojenih napetosti na telesnem, duševnem in čustvenem področju. Zato je pomembna skrb spolne vzgoje, da se dečki in deklice od najzgodnejše mladosti vraščajo v svoje kasnejše življenjske naloge kot moški in ženske. Spolna vzgoja pomeni torej tudi: pomagajmo otroku, da sprejme svoj spol.

To se dogaja naprej v družini. Tu naj bi zavestno upoštevali spolno različno porazdelitev vlog. Isto velja za otroški vrtec. Tu lahko z upoštevanjem iger, ki so bolj tipične za dečke ali deklice, in z upoštevanjem spolno specifičnih vedenjskih oblik damo dragoceno spodbude, ki pomagajo otrokom v smeri zaželenega vzgojnega cilja.

Kakšen pomen ima pri vzgoji oče?

Otroška ali mladinska psihologija je v zadnjih desetletjih ugotovila, da je oče za otroka kot kontaktna oseba in zgled enako pomemben kot mati. Zato se oče ne sme umakniti pred vzgojno nalogo, češ vzgoja je materina zadeva. Profesor Ignacij Lepp je nekoč dejal: „Da bi vzgoja otroka imela resnične možnosti za uspeh, je neobhodno potrebno ak-

tivno sodelovanje obeh staršev. Če oče ne sodeluje pri tem, se to bolj ali manj hudo odraži na otroški duši.

Očetom gotovo ni vedno lahko, četudi imajo še toliko dobre volje. Ko se vrnejo z dela, pogosto nimajo več potrebne moči in potrpežljivosti za posvečanje svojim otrokom. Vendar naj bi se kljub temu ne skrili takoj za časopis ali pred televizor.

Oče ima veliko možnosti in priložnosti, da pozno popoldne ali zvečer otrokom posveti nekaj trenutkov. Najmanjši sploh niso tako zahtevni. Včasih zadošča že poskočen „jahač“, malo kobacanja po tleh in poljubček za lahko noč. Pomembno je, da čutijo, da imajo ljubečega in nežnega očeta. Kajti če se z otroki nikdar ne pogovarja in ne igra, če nima nikdar časa za njihove probleme in se nikdar skupaj z njimi ne loti kake naloge, potem otrokom manjka priložnost, da bi se lahko identificirali z očetom. Ali z drugimi besedami: deček nima moškega zgleda za svojo moško vlogo, deklici pa manjka podoba moškega, s pomočjo katere se po eni strani omeji od drugospolnih ljudi, po drugi strani pa ji oče omogoči, da se mu približa kot partner. Za odraščanje in za pripravo na srečanje z drugim spolom je zato odločilnega pomena, da je oče aktivno udeležen pri vzgoji svojih otrok.

Tudi usmeritev otroka v zunanji svet se lahko zavleče in do-

življa motnje, če manjka očetov vzgojni vpliv. Po mnenju psihologov je mati pretesno povezana z otrokovim narcističnim področjem, njena vez z otrokom je zelo tesna. Zato se lahko zavestno ali podzavestno upira temu, da bi otrok pretrgal čustveno popkovino z njo. Očetov vpliv lahko omili morebitne materine pretirano začetniške težnje, tako imenovani „overprotection“.

Matere žal niso vedno spretno in bolj obremenjujejo kot podpirajo odnos med očetom in otrokom. Pogosto rade zažugajo: „Le počakaj, ko se zvečer očka vrne domov, ti bo že pokazal!“ Ali pa zvečer pričaka mati očeta s tožbo: „Toliko jeze sem imela danes s tvojim sinom! Ta paglavec me sploh ne uboga. Sedaj mu jih ti pošteno naloži!“ Tako naj bi se ne vedla nobena mati, tudi tedaj ne, ko ji je z otroki težko. Na ta način postane oče predvsem kaznujoča avtoriteta, do katere otroci ne morejo vzpostaviti pravega notranjega odnosa in ga bodo spoštovali le iz strahu.

Odnos med otrokom in očetom, ki temelji na tej osnovi, se zlahka prekine, kot kaže izkušnja, zlasti v kriznih situacijah. Ko pride v puberteti do hudih konfliktov in se mladostnik odtuji ali povsem loči od družine, so starši pogosto čisto zmedeni. Oče, ki do svojih majhnih otrok ni imel zaupljivega odnosa, ne bo imel kasneje, ko bodo postali mladostniki, na čem graditi.

Ekkehard Kloehn opisuje v knji gi Vedenjske motnje družino M., v kateri je moral otrok nadomeščati zakonskega partnerja:

„Ko se je Tonček rodil, je mati Anica pustila službo. Njen mož (Tomaž) se je z velikim elanom vrgel na delo, obiskoval je seminarje in večerne tečaje, samo da je napredoval v službi. Anica je bila s svojim sinkom veliko sama; čutila je, da jo mož zanemarja. Ne le, da je bil veliko zdoma, tudi kadar je bil doma, je tičal v knjigah in bil raztresen v pogovoru. Anica, ki svoje potrebe po nežnosti in ljubezni ni mogla potešiti pri svojem možu, se je s prekipevajočo ljubeznijo oklenila Tončka. Ne da bi opazila, ji je postal nekakšno nadomestilo za zakonskega partnerja. Pred znanci ga je večkrat ponosno imenovala „moj mali mož“, „moj kavalir“ — toda kdo bi se zamislil pri tako nedolžnih vzdevkih? Njeno ljubkovanje, s katerim je zasipavala Tončka, njena boječa, skoraj ljubosumna skrb zanj, sta ga dušili.“

V mnogih družinah se zgodi, da visijo sinovi bolj na materi, hčerke pa na očetu. Morda prepozna oče v njej, zlasti če je edina hčerka med več dečki, pomlajeno podobo ljubljene žene. Mati je lahko iz podobnih razlogov „ponosna“ na svojega sina. Takšne navezanosti niso problematične, če niso pretirane in če ne škodujejo harmoniji — tudi spolni

— zakoncev. Lahko celo pospešujejo čustveni razvoj otrok in pomagajo graditi nežne odnose do drugega spola.

Zavedali pa naj bi se, da pretesna navezanost na starše ne ostane brez posledic. Zelo verjetno se bodo takšni otroci v puberteti mnogo težje ločevali od očeta ali matere: dečki neredko ostanejo neporočeni „mamini sinčki“, hčerke pa v svojem možu iščejo predvsem očeta — kar gotovo ni dobro izhodišče za srečen zakon.

Do katastrofalnih posledic za otroško dušo pa pride, če napravijo otroka — kot v navedenem primeru — za nadomestnega partnerja na spolnem področju. Lahko se oblikujejo sovražni tabori z neizbežnimi ljubosumnimi prizori, ko se oče ali mati poslužujeta svoje posebne ljubezni do otrok, da bi drug drugega prizadela. V takšnih primerih otroci običajno reagirajo napadalno in z vedenjskimi motnjami. Dečki in deklice so v resni nevarnosti, da bodo zgrešili svojo spolno vlogo: deklica postane možača ali celo lezbijka, deček pa bo morda homoseksualec ali transvestit.

V vsakem primeru je nevarno, če silimo otroka v vlogo po naših željah. Mnoge bolezenske zgodbe pričajo, kakšna obremenitev je za otroke, če jih starši napravijo za svoje „zveste tovariše“, za „čudežne otroke“ ali za „grešne kozle“. Vsak otrok naj bi bil to, kar je.

Gerhard Hauer

Za mladino za mladino

HREPENENJE PO NEŽNOSTI

SPOLNA REVOLUCIJA IN NEŽNOST

Spolna revolucija je ogrozila nežnost. Mnoge bralce bo motila ta misel, saj zveni kot protislovje. Kako morem govoriti prezirljivo o spolni revoluciji, ko gre vendar za ljubezen? Ali ni kruto odrekati zaljubljenim ljudem telesno intimnost?

Mnogo psihologov poudarja, kako pomembno je spoznati potrebe in jih zadovoljiti. Če se ne strinjам s takšnim mišljenjem, ali sem zato morda spolno zavrt? Ali poskušam vsiliti svojo moralo drugim zaradi strahu pred močjo in intenzivnostjo spolnosti? Ali pa le zavidam tistim, ki uživajo življenje?

To so običajni dokazi. Že vrsto let vidimo, kako po časopisih, v knjigah, filmih in razgovorih prekipeva spolna osvoboditev. Eden od razveseljivih rezultatov tega

je, da danes lahko govorimo o spolnosti prav tako odkrito in pošteno kot o katerikoli drugi stvari. Izgubilo se je mnogo osnove za napačno sramežljivost in spolne tabuje. Zamenjali smo neiskrenost in zavrtost z odprtostjo in spontanostjo. V mnogih primerih je to izboljšalo zakonske odnose in pripomoglo k poštenim pogovorom z otroki in mladimi ljudmi.

Številni pa so tudi negativni stranski učinki te svobode in sprostitve in so vsaj toliko škodljivi kot lažniva sramežljivost prejšnjih časov. Slike in napisi na lepkih imajo namen prebuditi spolne potrebe brez kakršnekoli zveze z nežnostjo in ljubeznijo. Pornografski filmi odkrito propagirajo perversnost in surovost. Reklame v časopisih in revijah ni-

so več samo vabljive; večina namreč poudarjeno vzbuja zanimanje za povsem čutne užitke.

Spolna revolucija ima več značilnosti: pretirano poudarjanje potreb, potrošniško miselnost, enostransko spolno vzgojo in slepo vero v statistiko. Oglejmo si jih podrobneje.

Nasilje potreb

Potrebe so gotovo normalne in pomembne. Naše potrebe, da jemo, pijemo in spimo, nas ohranjajo pri življenju. Vrhu tega so potrebe motor, ki poganja naše celotno vedenje. Napravijo nam življenje zanimivo in toplo. Pomembne so celo za ljudi, ki se jih niso navadili jemati resno. Zavrti ljudje, ki zamolčijo svoje lastno mnenje in se ne potegnajo za svoje pravice, se morajo naučiti zaznavati in izražati svoje potrebe. Ljudje, ki so spolno zavrti, se morajo naučiti priznati, da so njihove spolne potrebe normalne in koristne, čeprav jih je mogoče obvladati.

Zadovoljevanje upravičenih potreb moramo razlikovati od prizadevanja po zadovoljivosti za vsako ceno, to je po tem, da napravimo iz potrebe neko absolutnost in zanikamo vsakršno omejitev. Živeti samo za svoje potrebe brez ozira na druge in na svojo odgovornost, nujno povzroči duhovno zanemarjenost in kaos v družbi. Kadar pretirano poudarjamo potrebe, ogrožamo vrednote.

Ena takšnih ogroženih vred-

not je spodobnost, ki je pomembna zaradi zaščite naše zasebnosti. Spolne potrebe nas prisilijo, da razvrednotimo zdravi občutek za spodobnost in ga zavržemo kot zavrtost.

Ko proglasimo spodobnost, plahost in zadržanost za zavrtost, smo jih že uspešno zavrgli. Kdo hoče biti zavrt ali staromodni? Spolne potrebe lahko v današnji družbi izražamo neomejeno, skoraj brez tveganja, da bi doživeli grajo ali zavrnitev. V družbi, ki v spolnosti vse dopušča, lahko postane pritisk javnega mnenja tako močan, da se zdi edini izhod zatekanje h geslom: „Bodimo sodobni!“, „Nobelih zavor!“ in podobno. Za najstnike, ki nočejo sodelovati v spolnih igriceh na zabavah, ali za odrasle, ki so zgroženi nad „skupinsko terapijo“ ali „senzitivnim treningom“, ker uporabljata izrecno spolne „neverbalne vaje“, lahko postane življenje prav težavno. Kadar se zabriše meja med nenormalnimi zavorami in zdravo spodobnostjo, se razvijejo močni notranji konflikti. Poganjanje za spolno svobodo lahko uniči zdravi in dragoceni občutek za spodobnost.

Tisti, ki se odzivajo samo na svoje trenutne potrebe, zanemarijajo odgovorni premislek pri reševanju problemov in se prenačeno odločajo. Geslo „ženska mora imeti oblast nad svojim telesom“ pogosto navajajo kot zadostno opravičilo za splav. S pravico posameznika, da razvije svo-

jo osebnost, pretiravajo in z njo zagovarjajo ločitev. To je zloraba potreb. Vrednote, kot so spodobnost, zvestoba ali svetost človeškega življenja, so poteptane, kadar potrebe postanejo osnova za odločanje. Kadar družba preveč poudarja spolne potrebe, v ljudeh zakrni zmožnost za doživljanje nežnosti in ljubezni.

Spolnost v potrošniški družbi

Današnja potrošniška miselnost je tesno povezana s pretiranim poudarjanjem potreb. Reklama se močno trudi, da bi podžigala in okrepila občutke potreb. Celo luksuzne predmete predstavlja kot nujne za življenje. Pogosto se zavedamo te obsežne manipulacije z našimi potrebami in okusom, vendar naposled vseeno sprejememo modo, ki se nam je nekoč zdela smešna. Ta začarani krog potrošništva obsega več dejstev: izobilje, nezmernost, površnost in porušenje naravnih ritmov.

Živimo sredi izobilja potrošniških dobrin. Vsak narod v zahodnem svetu si lahko privoščiti skoraj vse, kar si ljudje želijo, naj bo to razkošen avto, fantastično počitniško potovanje ali potraten konjiček. Trgovine so prenapolnjene z izdelki. Razprodaje nas zapeljejo, da pridemo pogledat in kupimo. Ta pretirana preskrba velja tudi za spolno potrošništvo. Nežnost ljudje vse bolj in bolj odrivajo vstran, medtem ko spolnost — zgolj telesno zadovolj-

stvo poudarjajo vedno bolj odkrito in predrzno.

Na izobilje potrošniškega blaga se odzivamo z nezmernostjo. Od življenja hočemo imeti vedno več. Kar naprej se ženemo za potrošnimi dobrinami, tudi še tedaj, ko že čutimo, da nas ne osrečujejo. Nimamo več časa za užitek pričakovanja, posebno praznikov, kot so rojstni dnevi, velika noč in zlasti božič. Namesto veselja doživimo ob teh priložnostih samo še večji stres. Tudi nimamo več časa, da bi se posvetili srečnim spominom na to, kar smo doživeli. Tu je že naslednja skrajna meja ali nova zabava, ki zahteva našo pozornost, a spet samo za kratek čas. Nezmernost se kaže tudi v spolnosti. Potrošnja, ki si ne vzame prostega časa, uničuje, kar je vznemirljivo in lepo. Začarani krog? Včasih je videti kot ječa, iz katere ni izhoda.

Posledica vsega tega je površnost. Nikoli ni časa, da bi se v kaj poglobili: v poklic, v medsebojne odnose ali celo v svojega konjička. Ker je toliko možnosti za preživljanje prostega časa, imajo ljudje pogosto po več konjičkov, a za nobenega dovolj časa. Iz tega avtomatično izhaja površnost. Spolna aktivnost brez odgovornega in nežnega razmerja je tudi površna. Želja po dražljajih raste in raste, dokler se ne sprevrže v perverzno. Ljubezen in nežnost imata komaj kaj upanja.

Zadnja sestavina tega začara-

nega kroga je porušenje naravnih ritmov. Naravo smo izigrali, tako da lahko ljudje ob vsakem času dobijo karkoli. Lahko si spremenijo poletje v zimo s potovanji v visokogorska smučarska letovišča; in lahko se izognejo zimske- mu mrazu ter se gredo gret na Karibske otoke. Ker poznamo zmrzovalne skrinje, lahko postrežemo s svežimi jagodami ob katerem koli času. Tako smo si zapravili vznemirjenje, ki ga povzroča pričakovanje izpolnitve želja. Potrošništvo jamči, da je moč skoraj vse dobiti in da skoraj nikomur ni potrebno na nič čakati.

Moda je tudi izravnala razlike med spoloma. Ženske nosijo hlače, telovnike in po moško krojene srajce. Če pred teboj hodi tako oblečena ženska poleg dolgolasega moškega, je z nekaj razdalje komaj mogoče razločiti njun spol. Na srečo ne moremo po svoje uravnavati še mnogih naravnih ritmov, kot so dan in noč, dež in suša in podobno. Bolj ko izravnavamo, bolj ko izenačujemo razlike, dolgočasnejše postaja življenje. To velja tudi za spolnost. Simulirana nosečnost, ki jo povzroča tabletka, prekinja naravno izmenjavo plodnih in neplodnih dni. Nekateri moški brezobzirno sklepajo, da so ženske vedno na razpolago. Ali je to napredek za nežnost in ljubezen, in celo za erotiko in spolnost?

Kljub vsemu našemu poznavanju stanja je težko uiti navadam potrošništva. Spolno izživ-

ljanje in celo iskanje spolne zadovoljitve kot potrošniškega blaga se vedno lahko skrijeta za besedo ljubezen. Vrhu tega spolno potrošništvo ni omejeno na navdušene gledalce filmov o spolnosti in na stranke v trgovinah s spolnimi pripomočki, marveč ga pospešujejo povsod navzoča sredstva javnega obveščanja. Pomislimo samo na naslovne strani različnih revij, na vabljive reklame ali vsiljive časopisne naslove. Pri mnogih bralcih posebno hitro in temeljito izzovejo zanimanje poročila o spolnih prestopkih. Podroben opis posilstva daje takim bralcem prav to, kar si želijo.

Kljub svoji prodornosti pa naša razsipniška potrošniška družba ne osrečuje ljudi. Spolnost kot potrošniško blago ne zadovolji človeka. Vsi vemo ali vsaj čutimo, da nezmernost zastruplja življenjsko radost. Kadar je nekomu samo do imetja, zmožnost za doživljanje nežnosti zakrni — in izguba je velika. Pritrjevanje užitkom, pa hkrati zanikanje odgovornosti, pomenita konec ne le za nežnost, marveč za človečnost sploh.

Enostranska spolna vzgoja

Popolnoma odobravam spolno vzgojo, če pomeni odkrit pogovor o vprašanih spolnosti v okviru družine ali šole na način, ki je primeren starostni skupini otrok. Preizkušeni način je, da odgovorimo na vsa otrokova vpraša-

Danes je le redko cilj prizadevanj spolne vzgoje razvijanje ljubečih odnosov in nežnosti. Na primer: splošno razširjeni priročnik z močno erotičnimi slikami, ki govori o predzakonski nosečnosti, sploh ne omenja, kako pride do takšnih situacij, marveč gleda na spolne odnose med mladimi kot na nekaj samoumevnega. Svoj pouk omenjuje na izčrpen opis vseh razpoložljivih kontracepcijskih sredstev in skrči vprašanje o odgovornosti na to, da naj bodo partnerice pripravljene preprečiti spočetje otroka.

Statistika in pritisk javnega mnenja

Četrta značilnost spolne revolucije je njena slepa vera v statistiko. Številke so že po svoji naravi videti znanstveno objektivne, veljavne in zanesljive in znanstvena raziskovanja in rezultati anket o javnem mnenju so posebno prepričljivi, kadar jih predstavijo v obliki statistike. Statistični rezultati predstavljajo pravila, ki sem jim lahko ljudje, vsaj v primeru dvoma, podredijo. Pravilo kaže, kaj ljudje običajno počne, z drugimi besedami: kaj je normalno. Tiho geslo, ki stoji v ozadju prikazovanja številnih statistik, je: „Če vsi tako delajo, ne more biti napačno.“

Kdo lahko ubeži vtisu, ki ga napravijo objave statistik raziskovalcev spolnega življenja?

nja — nič manj, a tudi nič več. Na ta način si otroci lahko utrejo pot k lastni vzgoji. Prava tragedija je, če morajo otroci po svoji zmožnosti na skrivaj poizvedovati o telesu in spolnosti v enciklopedijah ali kar na cesti.

Postaja pa vedno težje poučiti otroke o spolnosti o pravem času, ker se puberteta začenja tako pri dečkih kot pri deklicah vedno bolj zgodaj. Veliko devetletnih ali desetletnih deklic je tako razvitih, da so že videti kot ženske in so zato privlačne za dečke in celo za moške. Vendar pa spolna vzgoja, ki ne upošteva vrednot in morale, rodi žalostne sadove.

Večina neporočenih ima spolne izkušnje. Večina poročenih ni vsekoli zvesta partnerju. Takšni visoki odstotki niso pojav samo zadnjih nekaj let, zakaj torej ves ta hrup, če pa ljudje o spolnih odnosih mislijo tako že dolga leta?

V prejšnjih časih se je par, ki je imel predzakonske odnose, zavedal, da ravna proti pravilom. Izraz „predzakonska spolnost“ poudarja tole: spolno zvezo, čeprav jo lahko doživimo pred poroko, normalno istovetimo z zakonskim razmerjem.

Objavljanje statističnih podatkov o spolnem vedenju pa kot da je premaknilo pravila vse bolj proti naraščajoči spolni osvoboditvi. Vsakdo je lahko bral, kako se drugi, na podlagi ankete o javnem mnenju, spolno vedejo. Ta v osnovi nevtralna informacija je z objavo izgubila svojo nevtralnost. Le majhen korak je od tega, da vemo, kaj „vsi“ mislijo ali delajo, pa do tega, da to informacijo spremenimo v obvezni standard, v „novo moralo“.

Slepo zaupanje statističnim podatkom kaže na veliko negotovost glede tega, katero spolno vedenje je normalno in katero ne. Ta negotovost vznemirja veliko ljudi, celo tiste, ki so prej imeli trdno mnenje. Sam sem potreboval dve leti, da sem zavzel svoje stališče. Dolgo časa sem bil razklan: upošteval sem pozornost spolne revolucije do človeških potreb, toda opažal sem mnogo grenkih iz-

kušenj mladih ljudi in neporočenih odraslih, katerim je spolna svoboda prinesla velike emocionalne probleme, ki jih bodo čutili do konca življenja. Po eni strani je zahteva po večji odkritosti in vzgoji v zadevah spolnosti gotovo upravičena in spolni nagon je naraven in popolnoma normalen. A po drugi strani zadovoljitev spolnega nagona lahko izredno otežkoči izpolnitev hrepenenja po nežnosti, ki je prav tako človekova naravna potreba. Zato ni presenetljivo, da se ljudje sprašujejo, kje se ljubezen in spolnost prepletata in zakaj ju je potrebno razlikovati.

Če od blizu pogledamo značilnosti spolne revolucije, lahko odkrijemo — morda v svoje presečenje — eno stran nas samih. To je tisti naš del, ki hoče takojšnje zadovoljitev potreb in ki tvega z njihovim pretiranjem, ki je podlegel potrošniški miselnosti in ki hoče vedno biti moderen in delati to, kar počno vsi drugi.

Na srečo je v nas tudi druga stran: tisti naš del, ki je voljan in zmožen opazovati samega sebe in nas videti takšne, kakršni smo, in nas pošteno skritizirati. Taka poštena samoanaliza nam pomaga v našem boju proti tistim vplivom spolne revolucije, ki bi nas lahko obvladovali. Usposablja nas, da trezno ugotovimo svoje bojazni in želje na področju spolnosti.

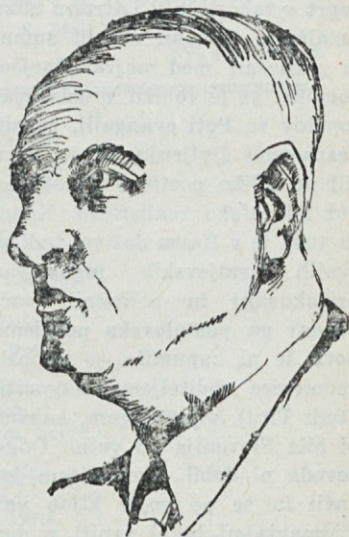
Dietmar Rost-Janko Bohak

Mož širokih ramen

Lani 9. julija je minilo sto let rojstva Antona Novačana, slovenskega pesnika, dramatika in politika, ki se ga spominjamo tudi iz prvih let našega zdomstva v Argentini, ko si je v provinci Misiones (Alem) kupil posestvo in se namenil, da bi zadnja leta svojega življenja prebil ob mirnem kmetarjenju. Anton Novačan je bil namreč nemirna, elementarna, celo pustolovska narava, polna nasprotij in strasti. Nagnjen k romantičnemu gonu po oblasti, se je vendar uprl vsakemu egoizmu, ki ga ni bilo malo v slovenskem medvojnem ozračju. Pod njegovim zanesenim svetovljanstvom je živel religiozni substrakt zdravega kmečkega ljudstva. Čeprav so bile njegove mladostne pesmi romantično-naturalistične in celo protikrščanske, se je vendar ves njegov upor usmerjal v pristno religiozno pesniško občutje zrelih let. — Naj bo ob tej priložnosti v kratkem orisu obnovimo to nemirno življenje, v blišču in bedi enako silno.

Anton Novačan se je rodil 9. julija 1887 v Zadobrovi blizu Celja, v revni, a številni družini. Ko je na celjski gimnaziji padel kot četrtošolec, je odšel v Zagreb, kjer se je preživljal z nočnim delom v pekarni in dokončal četrti, peti in šesti razred. V sedmega se je vpisal v Karlovcu, osmega in maturo pa je opravil v Varaždinu. Jeseni 1908 je šel študirat v Prago; tam se je včlanil v prosvetljeno akademsko društvo Adrija, ki se je zavzeto bojevalo pro-

ti nemškutarstvu. Ob izbruhu prve svetovne vojne je bil zaprt v Celju in nato v Gradcu. Po zaporu se je vrnil v Prago, kjer je dokončal pravo in doktoriral. Da bi se izognil vojaščini, se je potikal po vsej monarhiji. Nekaj časa je bil v službi na sodnji v Pragi, potem kot cenzor v Mariboru, nato pa na vojaškem sodišču v Sarajevu, odkoder je tik pred prevratom prišel v Zagreb. Ob nastanku prve Jugoslavije se je nadaljevalo Novačanovo nemirno in neurejeno iskanje delovne in politične eksistence — postal je diplomat, tiskovni ataše na poslaništvu v Varšavi, odkoder je bil kmalu odpuščen. Poskušal se je v politiki; pridružil se je Slovenski kmetijski stranki. Le-

ta 1928 je odprl v Celju odvetniško pisarno, a se kmalu spet zavzel za diplomatsko službo; bil je konzul v romunskem mestu Braili, ob Donavi, v Kairu, v Celovcu, v Bariju. Ker je bil poslovno sposoben, si je gmotno opomogel, tako da si je v Šmarjeti, sosednji vasi Zadobrove, kupil posestvo. Da je bil v tisti Jugoslaviji Novačan cenjen, priča njegova poroka z Josipino Mahnovo: svatba (9. 6. 1930) na njenem domu je bila sijajna; poročni obred je opravil pisatelj Fr. S. Finžgar, za pričo je bil kraljev odposlanec, diplomat dr. Švegel, ki je prinesel nevesti kraljevo poročno darilo — prstan z diamanti — za blišč pa so poskrbeli številni visoki politiki, diplomati in zastopniki oblasti.

Ob razpadu Jugoslavije se je Novačan napotil preko Carigrada v Palestino. Tam je bil nekaj mesecev zaprt v taborišču v Latrunu blizu Jeruzalema. Obupan zaradi sumničenj in pomešan med najrazličnejše zapornike, se je tolažil z ustvarjanjem sonetov za *Peti evangelij*, pesnitev o Jezusovem življenju, ki jo je zamislil ne toliko poetično intuitivno kakor filozofsko realistično. Konec leta 1944 je v Kairu doživel tudi polom svojih kraljevskih jugoslovanskih pričakovanj in političnih načrtov, vendar ga pustolovska politična slepota še ni zapustila — odposlal je spomenice voditeljem zmagovitih sil (tudi Titu) s predlogom, kakšna naj bi bila Slovenija po vojni. Odgovora seveda ni dobil. Komunizem je sovražil in se po vojni kljub vabilom Vidmarja ni hotel vrniti v domovi-

no. Čakal je v Trstu, kjer je leta 1948 izdal *Peti evangelij*, naslednje leto pa je emigriral v Argentino. Umrl je 21. marca 1951, zadet od srčne kapi — tropska klima v Misionesu ga je prehitro strla. Ko se je njegova žena Pepuša konec leta 1965 vrnila za vedno domov v Celje, je vzela s seboj žaro s pepelom moža, ki ga je pokopala v Vojniku pri Celju, na grob pa je postavila Novačanovo soho, delo kiparja Franceta Ahčina. Pozimi leta 1986 je tudi ona umrla.

Novačan je začel s poezijo, vendar ni mogel izraziti določnih čustev in urejenih misli. V ciklu *Večeri ob Nilu* hoče biti satiričen, pa se prepušča čudaškim domislicam, razpetim med racionalne in iracionalne okvire. Tudi v pripovedništvu ni ustvaril večjih del. Izdal je dve knjigi pripovedi: *Naša vas* (1912) in zbirko *Samosilnik* (1923). S sarkazmom prežeta naturalistična pripoved osvetljuje položaje na vasi, prepire za mejo in grunt, nesrečne ljubezni; pisatelj se je skušal vživeti v deklliško dušo, prikazal je podobo revnih delavcev, naslikal ozračje vaške krčme s človeškimi usodami v romantično slikovitem uporu proti vsemu tradicionalnemu.

Pravo ceno v slovenski literaturi ima Novačan dramatik. Prvo dramo, *Velejo*, je objavil leta 1921. Z njo je pometel idiliško slovenske vasi — v osrednjem liku je upodobil žensko, ki tiči v precepu med neizpolnjeno ljubeznijo iz mladosti in zakonsko zvestobo slabičnemu možu. Čeprav ima drama svoje hibe, sodi Veleja

med najmarkantnejše ženske like slovenske besedne umetnosti. — Najbolj znana pa je Novačanova drama **Herman Celjski**, prva iz zasnovane trilogije o Celjskih grofih Hermanu, Frideriku in Urhu. Novačan je svojega Hermana pisal vzporedno z Župančičem, ko je ta ustvarjal Veroniko Deseniško. V njem je izdelal in dopolnil svojo idejo samosilnika — romantičnega nadčloveka — ki zunaj vseh moralnih vezi uresničuje svojo državniško vizijo. Drama polnokrvnih značajev in slikovitega jezika, ki ohranja svojo vrednost.

V satirični komediji **Janez Golič**, ki nima cene umetniškega dela, je Novačan predstavil silnice slovenskega družbenega stanja v meščanskem obdobju. Cankarjanska ost je naperjena proti politikantskim velikašem, ki iščejo svoje osebne koristi. Kot satira na komunistične pisatelje v Ljubljani je edinstven **Rdeči panteon**.

Anton Novačan se je s ponosom

imel za slovenskega pisatelja — vzdrževal je tesne stike s Cankarjem, Župančičem, Finžgarjem, pa tudi s hrvaškimi književniki (Krleža, Andrić). Oznaka njegovega življenja in literarnega dela bi bila ljubezen do rodne zemlje, do svojih ljudi, žene Pepuše-Josipine... Iz pisateljevega, ali bolje, politikovega dnevnika **Jeruzalem-Kairo** (1942-45) pa je vidna tudi zaupna vera v Boga, ljubezen do Kristusa. Julija 1943 je zapisal: „Vsak dan molim: Oče naš! Za vse Slovence, kjerkoli še živijo, daj, ohrani jim življenje, večni Bog, da v pravičnih mejah starega slovenskega ozemlja zaživimo kot narod zdravi, čisti in poštene, da rastemo in se množimo, da se ne bo izgubila v tujini nobena jagoda našega grozda več in da nobeno slovensko srce ne bo hrepeneče, krvaveče po domovini lomilo se na tujem prihodnje čase! O Bog, usmili se Slovencev, Oče naš, kateri si v nebesih...“

France Papež

V KATEDRALI BOŽJEGA GROBA

Pozabi marsikzdo, kaj mu namen je
tu v hramu tvoje Golgote, Gospod,
ko dragotin premoti ga blestenje
in se pogled megli mu od krasot.

Jaz pa odmislim v zlatu tleče stenje,
baziliko, njen veličastni svod
in gledam v duhu tvoje le trpljenje
in moj slovenski s srcem križev pot.

In prosim skrušeno te, božji sin,
premagal smrt si, tebi je mogoče,
da streš sovražnika, ki smrt nam hoče!

Naj pade vsak, ki snuje naš pogin!
Store naj čudež tvoje svete rane,
da narod moj, ki zdaj umira, vstane.

Anton Novačan

Pisma mrtvemu bratu

„Koliko stvari danes spoznavam. Tako pozno! Pehal sem se s seboj in ubadal z ljudmi. Pa nazadnje prideš do spoznanja, da je treba vzeti sebe, kot si, ker takega te je Bog ustvaril. In je treba vzeti ljudi, kot so, ker drugačnih ni.“ Taka in podobna spoznanja polnijo novo knjigo duhovnika Franca Sodja. Gre za Pisma mrtvemu bratu, ki je ob koncu leta 1987 izdala Slovenska kulturna akcija. Delo je dovršena duhovna avtobiografija slovenskega izseljenskega duhovnika. Pisma spričujejo bogastvo notranjega življenja človeka, ki bi se lahko ponašal s svojo aktivnostjo in dosežki, a ve, da „čim bolj praznih rok, tem bolj se sproščen podajam na to poslednjo stezo, ki vodi tudi do mojega vrha“.

Franco Sodja je bil rojen 31. avgusta 1914 v Bohinjski Bistrici v kmečki družini. V duhovnika je bil posvečen 1941, med vojno je deloval v Ljubljani, potem v Beogradu, Peči in nato pobegnil v Kanado. Po vojni je bil pet let v zaporu, ker je pomagal bogoslovcu zbežati čez mejo. „Med dvema stražarjema sem po njihvi sadil čebulo in prišel v Italijo“ (str. 55).

Od leta 1966 do 1982 je živel v Argentini, kjer je prevzel vodstvo Misijonskega zavoda in izdal več knjig: Meditacije (1966), Vincencijeva podoba (1967), Lepo je biti mlad (1971), Glejte, že sonce zahaja (1975), Trenutki molka (1978).

Pred temi so v Buenos Airesu izšle še: Prebodeno srce (1961), Pred vrati pekla (1961), Duhovne vaje (1965), Kraljica apostolov (1963). V Torontu je izšel Križev pot (1963), v Celovcu Našli so pot (1964) in v Ljubljani Karizma svetega Vincencija (1986). Nekatere teh knjig so bile ponatisnjene, nekatere tudi prevedene v hrvaščino.

Pisateljvanje je za Franca Sodja sredstvo pastoralnega dela. Brez dvoma je literarno nadarjen in — kot izpove v Pismih mrtvemu bratu — bi z doslednostjo in vztrajnostjo mogel postati pisatelj. Kljub temu zavestno zapostavlja to sposobnost, zakaj Sodja je predvsem duhovnik.

V knjigi ni razpravljanja, temveč odkrivanje samega sebe v stiku z ljudmi, z bratom; leitmotiv je „iskati božje kraljestvo, izpolnjevati božjo voljo, hoditi za Kristusom“ (str. 132), a ne s filozofsko ali teološko bistrornostjo, kajti „rado se zgodi, da se človek zaljubi v svoje misli. In če nima duhá preprostosti, mu lahko spodleti“ (str. 132).

Sodja piše v knjigi, tako kot govori, izraža to, kar čuti, a nikomur ne vsiljuje svojega prepričanja. Pravi, na primer, da „privatna razodetja in prikazovanja preveč begajo ljudi. Kot da nam ni dovolj evangelij“ (str. 133). Govori o tistih, ki imajo v zakupu krščanstvo in slovenstvo (str. 88), o tistih, ki po-

udarjajo načela, pozabljajo pa na ljubezen. Pravi, da noben beg ni junaštvo, in tudi s svojim begom se ne postavlja.

Nihče naj v knjigi ne pričakuje blesteče literature, kakšnih novih poskusov, saj gre preprosto za pisma bratu v onstranstvo z zelo posebnega osebnega položaja. Zato tudi ni nobene nevarnosti, da bi šlo za sfrizirano, narejeno ali napihnjeno literaturo.

Slutnja tistih, ki knjige še niso prebrali, da v njej prevladuje žalost in pesimizem, je prazna.

Franc Sodja se v Pismih mrtvemu bratu predstavi kot človek, ki je v svetu skrajnosti in konfliktivnosti do dna uravnovešen. Živi iz globoke etične zavesti, ki mu vselej narekuje polno, včasih prepolno mero odgovornosti, ne da bi kdaj vprašal po plačilu.

Z vsem srcem ljubi tudi slovensko izročilo. Delo za narod in njegovo kulturno dediščino zna z izrednim čutom za mero preliti v duhovna ob-

zorja velikega sveta. Z domačih polj, kjer mu je oko iskalo po gorskih strminah v višine skalnatih vrhov in do neba, ga je duhovništvo preselilo v svetovljanstvo Amerike, severne in južne. Širino duhovnega obzorja združuje s še bolj žlahtno širino razumevanja do sočloveka, ki ga meri po človečnosti in ne po naslovih in časteh.

Radoveden za vse življenjske odtenke, natanko prisluškujoč svoji stvariteljski moči, se pogloblja v skrivnost krščanskega smisla stvarnosti. Bolj kot človeške vrline in blesteče zmage ceni boj človeka, njegov trud, trpljenje, njegovo še tako lahko vstajanje po padcu. Umika se vsemu, kar seje razdor med ljudi, in v vsem išče vozlišča človeških povezav.

P. Vladimir Kos bi kot podnaslov dodal knjigi: „Praktičen uvod v duhovno življenje“. Priporočamo torej „vodič“ vsem, ki se podajajo na pot duhovnega poglobljanja.

Andrej Rot

KAKTUS

Od kdaj živi, kdo to naj ve?
Cvetovi redkokdaj vzbrste,
v zelenih listih siv nadah,
so lepi kot stoletni prah.

Na videz mrtev je in spi,
v resnici snuje, vre, kipi;
a kadar listi zacvetó,
lepote sito ni oko.

Ti rad bi venomer cvetel
in svet naj bi nad tem strmel?
A vedi, za izreden cvet
je treba včasih mnogo let.

Franc Sodja

Premakljivi svečnik

31

Zdravka doma še niso pričakovali, saj je bil izpuščen teden dni prej, kakor bi mu potekla kazen. Prišel je pozno zvečer iz bližnjega mesteca peš. Bil je ves preznojen in lepljiv pot se ga je držal kakor mrzel platneni ovoj. Prihajalo mu je slabo in Barica ga je med jokom spravila v posteljo.

„Le kaj so naredili s teboj? Saj si sama kost in koža. Izstradali so te, reveža! Pa te bom že zredila, nič se ne boj. Zdaj si doma in bo zopet vse dobro.“

„Je moj fiček v redu? Jutri moram v M. Obiskati moram tam neko družino.“

„Nikamor ne boš šel. Najprej se moraš odpočiti in priti malo k sebi.“

„Ne, Barica, iti moram jutri. Morda pozneje ne bom več mogel.“

„Vsak dan bolj boš mogel, zdaj pa še nikar ne sili nikamor.“

Toda Zdravko ni miroval. Naslednji dan je redno vstal, opravi mašo, potem pa takoj vzel avto in se odpeljal. Ljudje so ugi-

bali, da je gotovo moral k škofu, ki bo odločil, ali bo Zdravko ostal pri njih ali pa se bo moral preseliti kam drugam. Upali so, da bo ostal, saj niso samo enkrat pisali škofu in ga tudi osebno šli prosit, naj jim njihovega Zdravka nikar ne vzame. Škof jim je rekel, naj bodo brez skrbi, saj ni ma nobenega vzroka, da bi ga kam prestavljal, če Zdravko tega ne bo sam želel.

Zdravko pa ni šel k škofu, ampak z otrokom svojega sobnega starešine. Bili sta to deklici enajstih in trinajstih let. Našel ju je doma, ko sta se z babico pripravljali, da bi šli nekaj delat na travnik.

„Rad bi se nekaj pogovoril s vami. Tudi z vami, mati. Lahko malo sedemo?“

„Stopimo v sobo, čeprav nas danes čaka veliko dela. Bomo pa potem vse tri nekoliko bolj porhitele.“

Ko so sedli, je Zdravko rekel: „Prinašam vama pozdrave od vajinega očeta.“ Nastal je dolga molk. Babica je hotela nekaj reči in se je že namrščila, pa jo je

Zdravko s kretnjo roke ustavil. Nazadnje je starejša rekla, pre-mišljeno in hladno:

„Medve nimava očeta.“

„Vem, kaj hočeš s tem reči. Toda jaz prihajam od njega in dovolil mi je, da vas v njegovem imenu pozdravim. Vedve imata očeta in lahko rečem, da imata dobrega očeta.“

„Tako dobrega, da je ubil na-jino mamo, da!“

„Vajin oče ni ubil vajine ma-me. Bila je nesreča.“

„Če bi bila nesreča, ne bi bil obsojen. Obsodili so ga za umor,“ je rekla z ogorčenjem v glasu babica.

„Sodišče včasih vidi samo zu-nanje dogajanje in po tistem so-di. Popolnoma gotovo je, da va-jin oče ni nameraval mame ubi-ti. Še preteposti ne, kaj šele ubiti. Vedve sta takrat bili že toliko veliki, da vesta, ali je ata kdaj mamo pretepal?“

„Kregala sta se. Medve sva se tedaj vedno skrili.“

„Da, kregala sta se, toda niko-li pretepala. Tega vajin oče ni bil zmožen. Je predober in pre-več plemenit.“

„Kako pa vi to veste?“

„Včeraj sem se vrnil iz ječe. Skupaj sva bila zaprta. On ima še dve leti. Najhuje mu je, ker ga hčerki vsa ta leta nista niti en-krat obiskali.“

„Preveč sramote nama je nare-dil,“ je rekla starejša.

„Tudi jaz sem osramotil sestro in navsezadnje vso župnijo, ko

sem bil zaprt. Toda tudi sramoto je treba vzeti nase, kakor moramo sprejeti marsikatero trpljenje. Sodnik pa je samo Bog, nihče drug ne sme biti sodnik svojemu bližnjemu.“

Pogovor je bil dolg in se je ponavljal v raznih oblikah. Sonce je že dolgo kar samo sušilo seno na travniku, ko se je srce babice in obeh otrok počasi tajalo in iz-vijalo iz ledenega oklepa sovra-štva in se polnilo s sočutjem in željo, da bi se vendarle vse lepo poravnalo. Preden je odšel, sta deklici Zdravku obljubili, da bo-sta gotovo šli očeta obiskat. Za-enkrat samo to. Vse drugo bo prišlo samo po sebi.

KJE SMO MI DOMA

Kje smo, kje smo mi domá? Tam ob Dravi, Savi, Soči, tam ob lipi šumljajoči sredi ravnega poljá.

Tam, kjer Triglav, kralj planin, dviga krono nad obzorje, kjer buči Jadransko morje pesem naših bolečin.

Tam, kjer cerkvic sto in sto po zelenih gričih sanja, na otočku zvon pozvanja mile prošnje pod nebo.

Tam, kjer nagelj, rožmarin z belih okenc se smehljata, v vetru tiho šepetata: Sladek je na dom spomin.

Tam smo, tam smo mi domá, tam je naša zemljica.

Mirko Kunčič

Slovenski grič sredi argentinske pampe

(Nadaljev. iz marč.-apr. številke DŽ)

Seveda je nemogoče zaobjeti vso duhovno razsežnost, ki se je odprla koroškima obiskovalcema ob argentinskem obisku. Izredno globoke vtise so zapustili obiski pri kiparju in podjetniku Francetu Ahčinu, pri nestorju slovenske kulturnosti Tinetu Debeljaku, prevajalcu argentinske narodne pesnitve Martín Fierro (njen avtor je José Hernández), uredniški sobi Tineta Debeljaka mlajšega, pri Geržiničevih in Finkovih, pri koncertih zbora Gallus in sopranistke Bernarde Fink (ki je medtem gostovala tudi že na Koroškem in v Sloveniji), pri razstavi umetnika Ivana Bukovca, pri sejah raznih društev in gospodarskih ustanov, pri pisatelju Nikolaju Jeločniku, pri gledaliških predstavah (na primer „Živi in mrtvi bratje“ v San Justu), pri Slovenskem katoliškem akademskem starešinstvu. In še in še bi lahko našteval.

Polet v Mendoza, pomembno puščavsko mesto na drugem, zahodnem koncu južnoameriškega kontinenta, nam — gospodu Lenčku, dr. Zerzerju in meni — predoči mogočno prostornost in neobljudenost te argentinske dežele. Nenačrtovani vmesni pristanek letala v mestu Malargue, kjer vstopi cela jata avstrijskih in švicarskih smučarjev, priklīče v spomin, da je v Argentini zima — ko-

nec avgusta. Doma se zdaj kopajo pri 30 stopinjah celzija. Pod nami se dviga andsko predgorje, zasneženo in čudovito v komaj dotaknjeni lepoti. Močne turbulence povzročijo, da prebledijo celo športniki, ki bi morali biti vajeni na smučeh smrtonosnih višin. Od gostiteljev bomo pol ure kasneje zvedeli, da nas je premetavala zonda, zloglasna burja, ki se pojavlja le nekajkrat letno in se divje spušča, potem ko je prekorlačila častitljive očake And, z nepopisno silo v argentinsko nižavje.

Tudi v Mendoza sprejem, kakor bi prišli na državni obisk. Celo gospod Božo Bajuk, sin že legendarnega Marka Bajuka, nekdanjega ravnatelja gimnazije v Ljubljani in kasneje v Spittal ob Dravi, nas pričaka kljub starosti in betežnosti. In seveda njegovi sinovi. Celo dinastijo Bajukov bova spoznala; Marko, pravnuk ravnatelja Marka, bo vodil v kulturnem domu pri pozdravnem večeru pevski zbor: „Zadoni nam, zadoni...“ Premrlova „Gremo v Korotan“. In tako nam zadoni kultura, zgodovina vrlih Slovencev v Mendoza. Iz pozdravnega nagovora arhitekta Božidarja Bajuka, iz milih spevov, iz živih pogovorov s Šmoni, Hirscheggerji, Horni, Bajdi in številnimi drugimi, iz recitacije Aškerčevega „Kralja Matjaža“. In še in še!

Ko se odpravimo naslednji dan v komfortnem avtu z gospodi Šmonom,

Bajdo in Bajukom na izlet v Ande, nam žal vreme ni prijazno. Kmalu nas omreži snežni metež, da moramo nazaj. Nekaj čudovite lepote argentinsko-čilskega mejnega gorovja pa le lahko uživamo. Ob cesti občudujemo trdoživost jarille (hariže) ki ob pičlem deževju neutrudno poganja iz kamnitih tal. Ali ni tudi slovenska narodnostna skupnost v tem odročnem delu sveta jarilla, trdoživa in vedno hrepeneča po soncu narodne samoohranitve in kulturne osveščenosti?

Prijeten postanek in piknik v avtu — zunaj brije veter in naletava sneg — nam predoči, koliko bogatih darov ta zemlja kljub bornosti nudi svojim prebivalcem. Popoldne bo obisk v eni izmed številnih vinskih kleti, kjer smo seveda užili tudi zlato kapljico, pokazal, kako bogata je Argentina tudi na tem področju. Spet se pokaže, česa je zmogel slovenski podjetni duh. Stojimo pod sodom, ki vsebuje 320.000 l; sod je napravil slovenski podjetnik Bajda. V Mendozi leži v vinskih kletih več lesenih sodov, kakor jih premore vsa Evropa. Vinska produkcija mendoškega območja znaša 14 do 16 milijonov hektolitrov vina na leto. V mestu samem je okrog 1.400 vinarn. Bajdovi znajo tudi še iz starih, neuporabnih sodov organizirati produkcijo: iz njih nastaja parket.

Bogastvo Mendoze, ki leži dejansko sredi puščave brez znatnih padavin, izvira iz do natankosti organiziranega namakanja. Do vsake hiše, do vsakega drevesa vodi kanalček; po teh kanalih ob cestah z od-

vodnimi kanali do vsakogar spuščajo po strogem urniku — enkrat na teden — podandsko vodo in tako omogočajo življenje in rast.

Imam srečo, da stanujem pri Bajukovih v lični hišici skorajda v centru Mendoze. Bister spomin starega gospoda Bajuka mi odstira poglede na detajle slovenske zgodovine, ki jih dotlej nisem poznal. Ampak tudi podoba nove slovenske domovine — Argentine — se mi oblikuje v številnih pogovorih in diskusijah.

Prva generacija je skozi dolga leta še hranila v sebi upanje na vrnitev v Slovenijo, druga generacija se je že vraščala v dvojezičnost in dva kulturna svetova, čeprav je tudi še zavestno doživela v otroških in mladostnih letih kalvarijo begunskih taborišč in iskanje nove domovine; tretja generacija pa je že rojena v Argentini, zavestno argentinska, ne da bi pri tem prezirala svoje slovenske korenine. Gospodu šmonu na primer se je prav v dneh najinega bivanja v Argentini rodil 24. vnuk. Sam obdolžen 10 ubojev, verodostojno zatrjuje, da nikdar v življenju ni z orožjem ogrožal kakega človeka. Kljub številnim vabilom za obisk v Slovenijo pa se še ni mogel odločiti, da bi prišel v staro domovino. Preboleče so še rane, ki so nastajale v hudih medvojnih in povojnih letih.

Trenutni argentinski politični sistem pod Alfonsinovim vodstvom ocenjujejo Slovenci različno. Eni menijo, da pripravlja sedanja argentinska vlada ekstremni levici pot za prevzem oblasti, da je kultura v li-

beralnoframasonskih rokah, da je katoliška Cerkev v svojih odnosih do državne oblasti razcepljena v dva tabora, za ta sistem in proti njemu. Slišal sem dosti statističnih podatkov, na primer ta, da je Peronova vlada izdala še 23% državnega proračuna za vzgojo in kulturo, medtem ko ta delež danes znaša le še 8%, tako da kultura in šolstvo propadata. Na drugi strani pa nekateri Slovenci sedanja sistem pozdravljajo, češ da je pod prejšnjo vojaško diktaturo narasel odstotek analfabetov od 8% na 32%, da je junta postrelila na tisoče ljudi. Na drugi strani pa da je protivojaška ubila 2.900 policajev.

Kakorkoli že. Slovenska vzajemnost na kulturnem in gospodarskem področju je očitna in nosi svoje sadove. Ko je leta 1958 hud potres v Mendози porušil 17.000 hiš — pri-

zadet je bil tudi slovenski kulturni dom —, so bile zaradi občudovanja vredne slovenske vzajemnosti in solidarnosti najprej nanovo pozidane prav slovenske hiše. Vsakdo je vsakomur pomagal, ki je bil potreben te pomoči.

Ta vzajemnost sva koroška gosta občutila vsepovsod. Tako nama je slovenski delež Argentine — vsaj tisti, ki sva ga imela priložnost spoznati v prostranem Buenos Airesu, v elegantnem obmorskem Mar del Plata in v podandski Mendози — postal vablјiv zgled z ozirom na močno samoohranitveno voljo pod Južnim križem. Hvala Vam vsem, dragi argentinski Slovenci ali slovenski Argentinci, ki ste koroškima Slovincema odprli pogled v čudež narodove duše, ki ohranja dragoceno dediščino v docela tujem svetu.

(Celovški zvon)

France Bole v reviji Ognjišče

Slovenija v Argentini

**Obisk pri podjetju Zupan,
enem največjih izdelovalcev
barvne embalaže v Argentini**

Mnogi Slovenci v Argentini so se uveljavili bodisi na kulturnem, družbenem ali gospodarskem področju. Najmočnejše podjetje, ki je last Slovencev, je nedvomno podjetje Zupan, ki izdeluje barvno embalažo (škatile) za najrazličnejše predmete od prehrambenih izdelkov do pralnih pra-

škov in raznih tekočin (tetrapak). V ponedeljek, po romanju v Luján, sva bila s škofom gosta pri Zupanovih. Vodil naju je dr. Marko Kremžar, manager pri tem podjetju, sicer pa eden vodilnih kulturnikov med argentinskimi Slovenci, pisatelj, filozof in ideolog. Bila sva na večerji na njegovem domu in smo se torej že poznali. „Moška veja“ družine Zupan je bila takrat ravno na poslovnem potovanju po švici in drugih dr-

žavah Evrope. Sprejela nas je go-spa. Razkazala nam je velike proiz-vodne hale, kjer tečejo stroji nepre-kinjeno od ponedeljka do sobote. Ne-kateri stroji so med najsodobnejši-mi in redkimi na svetu. Tako na primer tiskarski stroj v drugem to-varniškem kompleksu na robu mesta, ki tiska istočasno v petih barvah.

Tu je zaposlenih veliko Sloven-cev, pa ne samo iz narodnostnih raz-logov, pač pa tudi zato, ker so Slo-venci pridni in zanesljivi. Če pomi-slimo, da je bil Zupanov oče pred vojno v Sloveniji knjigovez, si lahko predstavljate, kakšen razvoj je bil storjen v tem razmeroma kratkem času! Ekonomske razmere v Argen-tini že dolgo niso idealne, kljub temu pa mnogi Slovenci napredujejo.

V Slovenskem domu v Berazateguiju

Razpored, ki ga je že pred na-jinim prihodom v Argentino skrbno pripravil delegat dr. Alojzij Starc, je predvideval, da bova pred odho-dom v Mendoza obiskala najmanjšo slovensko skupnost v Buenos Airesu — dom v Berazateguiju. Po naju so prišli trije mladi fantje s kombi-jem. Tudi ceste so bile bolj za teren-sko vozilo kot za osebni avtomobil. Med potjo smo obiskali še sloven-skega duhovnika, ki je zgradil žup-nijsko cerkev, šolo s pripadajočimi prostori in uspešno vodi veliko ar-gentinsko župnijo. Srečanje v domu v Berazateguiju je bilo zelo pristrč-no, čeprav je bilo navzočih manj naših rojakov kot na podobnih sre-čanjih drugod. Narodne noše, simbo-lični ples deklet, zborovsko petje in

po maši skupna pogostitev — vse to je bila topla dobrodošlica gosto-ma iz domovine. Eno uro vožnje s kombijem in spet sva bila v svojem stanovanju. To je bilo okrog polnoči, kar je bilo že nekaj „vsakdanjega“.

Slovenska skupnost v Mendoza

Velika večina Slovencev sicer stau-nuje v Buenos Airesu, manjše sku-pine pa obstajajo tudi po mnogih drugih krajih Argentine. Največja med njimi je v mestu Mendoza, 1100 km zahodno od državne prestolnice. V četrtek, 14. maja, popoldan sva se v spremstvu delegata dr. Starca, od-pravila na letališče za medkrajevne polete. Že tam smo srečali inženirja Bajuka iz Mendoza, ki velikokrat poslovno potuje v Buenos Aires. Do-bili smo torej dobrega voditelja. Ko smo po eni uri pristali v Mendoza, nas je na letališču zopet čakala več-ja skupina Slovencev, ki nam je za-želela dobrodošlico. Posadili so nas v avtomobile in nas odpeljali k našim gostiteljem v različne družine. Mene je prijazno gostila družina Grebenc. Zvečer je bil slovesen sprejem v obnovljenem slovenskem domu; ko smo se vrnili, je bila ura že čez polnoč.

Drugi dan našega bivanja v Men-dozi, me je moj gostitelj peljal na ogled podjetja Bajda, v katerem de-la. Nekdaj so izdelovali in poprav-ljali sode, ker je Mendoza izreden vinorodni kraj, danes je lesene vin-ske posode vse manj, zato so se pre-usmerili na izdelavo parketov. Svojo prodajalno imajo tudi v Bs. Airesu.

Sicer pa je bil ta dan dolo-čen za vzpon na gorski hrbet Cor-

dillera de los Andes, po katerem teče meja s Čilom. Najvišji vrh Aconcagua meri 6.959 metrov. Veliko ekspedicij in posameznikov ga je „napadlo“ in osvojilo, mnogi pa so našli v njegovih stenah smrt. Med njimi prvi slovenski dušni pastir v Argentini Jože Kastelic. Na njegov grob, ki je na pokopališču hríboľazcev, v kraju, imenovanem Puente del Inca, smo bili tudi namenjeni. Jože Kastelic je šel leta 1940 na Aconcagua in se ni več vrnil. Bil je star 42 let. Napis na njegovem grobu pravi v španščini: „Hotel je zasaditi križ na Aconcagua, toda medtem ko njegovo telo ni vzdržalo, se je njegova duša, ljubiteljica vzvišenega, dvignila nad vse višine.“ V slovenščini pa so napisane te besede: „V miru počivaj, slovenske zemlje sin,

vneti ljubitelj visokih planin, narodu si bil vodnik do večnih višin.“

V Puente del Inca so si Slovenci iz Mendoze zgradili lepo leseno kočo, ker so zraven lepa smučišča z vlečnicami. Šli smo proti najvišjemu vrhu Aconcagui, dokler se je dalo priti z avtomobilom. Vreme je bilo čudovito, le najvišji vrh je bil pokrit z gostim belim oblakom, kot s kapo. Zaman smo čakali, da bi se nam odkril, je pač previsok gospod. Užival sem ob misli, da sem „osvojil“ največjo višino v svojem življenju. Že to sedlo, čez katero je speljana cesta (in stara železnica, kjer vozijo tovorni vlaki komaj nekajkrat na teden) v Čile, je na višini 4.000 metrov. Cesta je, za razliko od tistih v mestu, zelo lepa. V koči so nam pripravili imetnitno kosilo. (Bo še)

med nami v Argentini

33. Slovenski dan

„Živeti hočemo!“ je bilo geslo 33. Slovenskega dneva, ki je bil letos — ob 40-letnici društva Zedinjena Slovenija — na belo nedeljo, 10. aprila, v Slomškovem domu v Ramos Mejiji. Ob 11.30 je bilo najprej dviganje za-

stav ob petju himen, nato je predsednik SD Jernej Tomazin pozdravil zastopnike drugih slovenskih domov in goste. Somaševanje je vodil prelat dr. Alojzij Starc ob somaševanju Toneta Bidovca in Jožeta Škenbca, pel pa je mladinski zbor

Slomškovega doma pod vodstvom lic. Tineta Selana.

Po skupnem kosilu se je odvijal popoldanski spored, ki sta ga napovedovala prof. Pavlinka Korosec in Marko Gaser: nastopale so mladinske skupine iz krajevnih domov s petjem in folklornimi plesi ter Slovenski instrumentalni ansambel. Vsi domovi so na dvorišču postavili svoje štante, tudi Mendoščani, ki jih je prišlo nad 40, in Bariločani.

Ob 18. uri je bil glavni kulturni program v dvorani: po uvodnih besedah kulturnega referenta ZS Marjana Lobode ml. je spregovoril „Besedo ob 40-letnici“ predsednik Zedinjene Slovenije Lojze Rezelj, nato pa je bila uprizoritev satirične komedije Joža Vombergarja „Martin Krpan“ v priredbi in režiji Maksa Borštnika ter izvedbi „Slovenskega gledališča Buenos Aires“. Igrali so Blaž Miklič, Dominik in Jože Oblak, Franci Šturm, Franc Hribovšek, Andrej Peršuh, Marko Rezelj, Tone Rode ml., Maks Borštnik, Stanko Jerebič, Tinka Loboda, Lučka Poznič in Janez Perharič. Sceno, obleke in glasbo je oskrbelo Slovensko gledališče, za luči in zvok je skrbel Bogdan Magister, sceno sta izdelali Andreja Dolinar-Hrovat in Marjetka Dolinar, vso organizacijo pa je vodil Marjan Loboda ml.

Udeležba rojakov je bila ves dan množična (nad 1000) in razpoložene domače.

Občni zbor Sloge

Na občnem zboru Sloge (2707 članov) 26. marca v Slomškovem domu

je bil po poročilih odbornikov izvoljen odbor za leto 1988: predsednik dr. Anton Šimenc, podpredsednik Janez Amon, tajnik lic. Marjan Schiffrer, namestnik Janez Teraš, blagajnik Ivan Markovec, namestnik Janez Čeč, svetovalci Tone Podražaj, Milan Keržič, Rudi Gričar, Jože Tomaževič in Janez Jereb, namestnika Stane Mehle in Janez Jenko, nadzornik Božo Fink, namestnik Avgust Jeločnik in upravnik Marjan Loboda.

Občni zbor Slomškovega doma

V nedeljo 17. aprila je bil občni zbor Slomškovega doma v Ramos Mejiji. Po uvodnih besedah predsednika SD Jerneja Tomazina so poročali odborniki o preteklem letu. Na volitvah izvoljeni novi odbor sestavljajo: predsednik Marjan Loboda, podpredsednica Alenka Poznič, tajnica Helena Oblak, blagajnik cont. Gregor Hribar; referenti: finančni Vladi Selan, gospodarski Aleksander Avguštin, kulturni Tone Selan, mladinski Lojze Lavrič ml., socialni Helena Malovrh, prireditveni Tone Kastelic, športno-rekreacijski Mirko Vasle; v nadzornem odboru so Herman Zupan, cont. Tone Marin, Božidar Fink in dr. Janko Brumec.

Iz naše kronike

V nedeljo 20. marca je bil v Našem domu v San Justu sklep počitniških dni in sestanek staršev Balantičeve šole.

V soboto 9. aprila je bila v Slovenski hiši seja profesorskega zbora

Srednješolskega tečaja ravn. M. Bajuka, nato pa sestanek staršev srednješolcev s profesorskim zborom.

Na mladinskem sestanku v Slovenski hiši so v nedeljo 17. aprila govorili o biogenetiki zdravnik dr. Miha Stariha, biokemik Martin Dobovšek in duhovnik dr. Jure Rode.

Isto nedeljo je bil občni zbor Hladnikovega doma v Slovenski vasi, na Pristavi v Castelarju pa razgovor s somišljeniki Slovenske ljudske stranke.

V nedeljo 24. aprila je bil pod okriljem mladinskih organizacij SFZ in SDO v zavodu Lasalle v San Martinu celodnevni lahkoatletski turnir.

Isto nedeljo je bil na Pristavi v Castelarju sestanek staršev Prešernove šole.

V sredo 27. aprila je na mesečnem sestanku slovenskih duhovnikov v Slovenski hiši predaval dr. Marko Kremžar o zadnji papeževi okrožnici „Skrb Cerkve za družbeni razvoj“.

27. aprila je praznoval svojo 85-letnico dr. Tine Debeljak, njegova soproga ga. Vera Remec-Debeljakova pa je praznovala svojo 80-letnico 14. februarja letos.

Na sestanku Lige žena-mati je v Slovenskem domu v San Martinu predaval 27. aprila Rudolf Smersu.

V nedeljo 1. maja je Slovenski dom v Carapachayu slavil svojo 28. obletnico s celodnevним programom.

Na sestanku ZSMŽ je v sredo 4. maja predaval dr. Jure Rode o „Odrešenikovi materi — danes“.

UMRLI DUHOVNIKI

Franc Premrl je umr 11. januarja v Šempetru. Rojen je bil 1899 v Vrhpolju pri Vipavi in bil posvečen 1926 v Gorici. Bil je 39 let župnik v Podragi v koprski škofiji. Poleg duhovniške službe je tudi pisatelj-val, zlasti pa prevajal in prirejal dela s poučno vsebino.

Leopold Jurca je bil pokopan 24. februarja. Rojen je bil 1905, bil posvečen v Trstu 1929, 33 let je deloval v hrvaški Istri, nato bil ravnatelj malega semenišča v Pazinu in nato pazinški prošt in župnik, potem stolni župnik v Kopru in 20 let generalni vikar (do 1972).

Janez Poprijan, SDB, je bil pokopan zadnji dan v februarju. Rojen je bil 1940 v Loki pri Frankolovem, kot študent stopil v salezijansko družbo in bil 1963 v Ljubljani posvečen. Deloval je v Boštanjju, Sevnici, v Mohorjevem domu v Celovcu, pri vatikanskem radiu, na Igu in v Beogradu.

Martin Puhani, upokojeni zagorski župnik, je umrl 4. marca v Bogojini, kjer je bil rojen 1919. Posvečen je bil 1947 in je služboval v Lendavi, Beltincih, pri Sv. Juriju v Prekmurju, pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah in v Zagorju. Bil je bratranec škofa dr. Jožefa Smeja.

Ludvik Varga je v Murski Soboti umrl 4. marca. Rojen je bil v Strehovcih 1914, bil 1940 v Mariboru

posvečen; služboval je v Murski Soboti in prek 40 let v Markovcih.

Maksimilijan Prah je umrl 7. marca v Podčetrtku, kjer je bil rojen 1916. leta. V duhovnika je bil posvečen v Mariboru 1939 in služboval v Črenšovcih, Celju, Braslovčah, Škalah, Šmartnem ob Paki, v Laškem in v Rogatcu.

Dr. Janez Janžekovič je umrl v Ljubljani 9. marca. Bil je dolgoletni profesor na Teološki fakulteti, znanstvenik in pisatelj življenjskih teološko-filozofskih del. Rojen je bil 1901 v župniji Sv. Marjeta niže Ptuja in bil 1928 v Mariboru posvečen. Njegova glavna dela so izšla ponatisnjena v 6 knjigah pri Mohorjevi (1976-1985), ki je izdala tudi knjigi „Smisel življenja“ in Filozofski slovar. 1974 je postal papežev hišni prelat.

Anton Dimec je umrl 21. marca v Mariboru. Rodil se je 1931 v župniji Šmartno v Rožni dolini, s 30 leti stopil v semenišče in bil 1976 posvečen v Mariboru. Deloval je v šoštanju in v Kamnici.

Štefan Zorko, SDB, je umrl v Ljubljani 25. marca. Rojen je bil 1915 v Izakovcih v Prekmurju in bil 1940 posvečen v salezijanskega duhovnika v Turinu v Italiji. Deloval je v Murski Soboti, na Madžarskem, v Veržeju, Križevcih, Kapeli in v Ljubljani.

Marko Levstik, župnik v Šmarju-Sap in dekan grosupeljske dekanije, je bil v župnišču umorjen ob roparskem napadu v noči od 5. do 6. aprila. Krivca niso še našli. — Rojen je

bil 1940 v vasi Podgora, župnija Prečna. Duhovnik je postal 1967. Deloval je v Metliki in v Šmarju-Sap.

Janez Rovan, SDB, je umrl aprila pri sestrah elizabetinkah na Koroškem. Rojen je bil 1911 v Cerknici in bil posvečen v salezijanskega duhovnika v Ljubljani 1943. leta. Služboval je kot vzgojitelj in dušni pastir na Koroškem. V Argentini ima brata z družino.

Dr. Janko Mikula je umrl v domu za onemogle duhovnike v Sydneyu v Avstraliji v 84. letu starosti. Doma je bil s Koroške. On je sestavil besedilo priljubljene pesmi „Rož, Podjuna, Zila“. Rodil se je 1904 v Ločah, v mašnika je bil posvečen v Celovcu 1932. Najprej je deloval na Koroškem, 1952 pa se je pridružil kot izseljenski duhovnik slovenskim frančiškanom, ki oskrbujejo slovenske vernike v Avstraliji.

Slovenski zlatomašniki

Letos je med slovenskimi duhovniki 33 zlatomašnikov. Med njimi so: Avguštin Albin, Argentina; Gnidovec dr. Franc, Argentina; Lenček Ladislav, lazarist, Argentina; Vukšinič Anton, Kanada; Makovec Andrej, Begunje pri Cerknici; Demšar Ciril, lazarist, na Koroškem; Kopač Janez, lazarist, Kanada; Prebil Andrej, lazarist, Čile; Matko Ivan, salezijanec, na Koroškem; Bukovec Janez, Ekvador; Kupljenik Franc, Čile; Skvarča Ivan, Zaplana; Zmet vladimir, Šmartno v Tuhinju; Böhm p. Edmund, jezuit, Ljubljana; Cvetko Ivan, salezijanec, Koroška.

KJE JE KAJ

LETO 55

JUNIJ 1988

OB JUNIJSKIH DOGODKIH	Junija ne bomo pozabili! (Marjan Loboda) 257	
	In vendar — nekoč bo! (Zorko Simčič)	260
	Bog govori vrtnjenemu v maju (Zorko Simčič)	260
	Kočevski Rog (Stanko Majcen)	261
	Epitaf (Stanko Majcen)	276
	Utrinjajoče se zvezde (Karel Mauser)	262
	Naše poslanstvo (Marko Kremžar)	265
	S Prešernom pod Južnim križem (A. Fink)	270
KATOL. SHOD	Izjava o kulturi II. katoliškega shoda Slo-	
	vencev v Argentini	275
CERKEV NA SLOVENSKEM	Ustavne spremembe in človekove pravice	
	(Komisija Pravičnost in mir, Anton Stres)	277
	Za dosledno spoštovanje človekovih pravic	
	(SPŠK, Alojzij Šuštar, nadškof)	281
	Pastoralni občni zbor ljubljanske nadškofije	282
ČEŠČENJE J. SRCA	Češčenje Srca Jezusovega (Alojzij šuštar,	
	nadškof)	283
V MARIJINEM LETU	Sedem svetopisemskih stavkov o Mariji (kar-	
	dinal Luciani)	286
	Intervju s plezalcem (Alojz Rebula)	289
	Molitev k Mariji (Janez Pavel II.)	290
JANEZ PAVEL II.	Papež Janez Pavel na Koroškem	291
SV. HEMA	Sveta Hema — čudovita žena (Marija Inzko)	293
V DRUŽINI	Sprejeti svoj spol (Gerhard Hauer)	295
ZA MLADINO	Spolna revolucija in nežnost (Dietmar Rost-	
	Janko Bohak)	299
NOVAČAN	Mož širokih ramen (France Papež)	305
	V katedrali božjega groba (Anton Novačan)	307
NOVA KNJIGA	Franc Sodja: Pisma mrtvemu bratu (An-	
	drej Rot)	308
LEPOSLOVJE	Domotožje; Kje smo mi doma (Mirko Kun-	
	čič)	292, 311
	Kaktus (Franc Sodja)	309
	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	v10
O NAS PIŠEJO	Slovenski grič sredi argentinske pampe (R.	
	Vospernik v Celovškem zvonu)	312
	Slovenija v Argentini (F. Bole v Ognjišču)	314
KRONIKA	Med nami v Argentini	316
	Umrli duhovniki	318

AÑO 55

JUNIO 1988

Malo za šalo . . .

Generalov obisk. Komandant divizije, general Čošić, je sporočil komandirju straže, kaplarju Žiži, da pride pogledat, kako vršijo stražarske dolžnosti. Žiža (srbsko krstno ime) je bil v silnih skrbeh, ali ga bo znal zadovoljiviti. Petkrat so morali že zrljati in pomiti stražnico, pomesti daleč naokrog, zbiksati čevlje, skrtačiti obleko in še sto drugih stvari, sam pa je hodil spravevat stražnika ob vhodu, če je že videl komandanta. Končno je general le dospel.

Stražar zakliče: „Stoj! Kdo si?“
„Komandant divizije.“

In stražar: „E, komandant, danes boš pa pošteno gor plačal! Komandir straže je že dvajsetkrat vprašal po tebi.“

(Stražar je namreč vedel, če se vojak skriva in izmika delu, je vselej kaznovan.)

„Na tvoj revmatizem se pa človek res ne more zanesti. Za danes si napovedal dež.“

„Moj revmatizem je že v redu. Na vreme se ne moreš zanesti, na vreme.“

Pri verouku. Katehet je po razlagi vprašal, kaj je Bog po ustvarjenju Adamovega telesa iz ilovice (prsti) naredil. Hotel je iz učencev izvabiti odgovor, da mu je vdihnil dušo.

Bister učenec pa mu je odgovoril: „Na sonce ga je dal, da se je posušil.“

Uvoženo iz Slovenije

Dolgo je hodil med ljudi. Potem je dobil mercedes.

Imel sem prav. Ali mislite, da mi bodo to lahko oprostili?

Ker mu ni uspelo, da bi se domovini vsilil kos osebnost, se je vsilil kot vodilni.

Ko bi bil jaz na oblasti, bi se bal 22. julija, če je to res dan vstaje slovenskega naroda.

Revolucija še teče. Pred kom?

Pri nas ni socialnih razlik, so veliko večje.

Kako se odolžiti tistim, ki so nas zadolžili?

Roboti vseh dežel, pomagajte našemu (ne)delavskemu razredu na oblast!

Neradoma moramo dvigniti pravnostna merila za sprejem med komuniste.

Bolj enaki so že poskrbeli za svoje sinove in hčere, še bolj enaki tudi za svoje vnuke.

Jugoslavija je zdaj na ravni Zahodne Nemčije. Po najnovejši ceni bencina.

Tam, kjer vlada ena barva, je vse črnobelo.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 90877. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treviway Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1988: \$ 85.-; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starec, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starec); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 90877. — Talleres Gráficos "V i l k o" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.